National Library
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont.

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 75 (3367) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 8. oktooril 1987 — Thursday, October 8, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Peaminister etniliste ühiskondade külaliseks

Mitmekultuurilisusega arvestati Meech Lake kokkuleppes

Läinud nädalal toimus Torontos Canadian Multilingual Press Federation'i konverents, kus lõunasöögi ajal oli kõnelejaks peaminister Brian Mulroney. Lõunasöögist võttis arvukalt osa etniliste ühiskondade liikmeid, nende hulgas ka kümmekond eestlast, EV aupeakonsul I. Heinsoo, EKN esimees L. Leivat jt.

Sündmusest võttis osa ka Kanada mitmekultuuri-minister David Crombie ja rohkesti teisi konservatiivide partei liikmeid, nii et sellest räägiti kui järgmiste parlamendivalimiste avataktist. Kanada etniliste ühiskondade esindajate hulgas. Teatavasti osutus B. Mulroney'le väga edukaks avataktiks enne viimaseid valimisi ESTO '84 vabadusnõude demonstratsioonil kõnelemine.

Konverentsil arutati aktuaalseid probleeme etniliste lehtede juures ja etniliste gruppides, kelle koguarv on Kanadas 8 miljonit; need mängivad nüüd suurt osa siinses poliitilises elus. Väideti, et Ontario peaministri David Petersoni valimisvõit olenes etnilistest ühiskondadest, mis võib korduda ka teistes provintsides. Peeti soovitavaks, et rajatakse Kanada Rahvuslikud Auhinnad (National Award) etniliste lehtede väljaandjaile, kes on teeninud oma ühiskondi, samal ajal aga ka Kanadat.

Suuremaks mure põhjustajaks peeti Kanada mitterahuldavat postiteenindust, mis põhjustab ajalehtede kauaaegse postil viibimise ja lugejate nurisemise. Ka on posti-tingimused ajalehtede postitamisel sageli naeruväärselt pedantlikud ja mõnikord otse kiuslikud.

Peaminister B. Mulroney rõhutas Kanada etnilist mitmekülgsust, kuna see on immigrantidest moodustatud riik. Mitmekultuurilisus on iga kanadalase südames, mida ka Meech Lake kokkuleppe sõlmimisel on arvestatud ja millega Kanada valitsusel tuleb tulevikus tegemist teha. Peaminister nimetas Meech Lake kokkulepete imeks, millist võimalust ei saadud jätta kasutamata. Ta puudutas kolme aasta jooksul tehtud etnilistest gruppidest pärit isikute määramist valitsuse ametikohtadele, kahekordistades sellise määramise võrdsuse programmi. (Järg lk. 4)

Grupp Kanada Mitmekeelse Pressiföderatsiooni lõunasöögist osavõtjaid. Vasakult Tony Ruprecht, lätlaste esindaja E. Kronbergs, Mai Järve ja E.V. Aupeakonsul I. Heinsoo.
Foto: M.J.

Vabakaubandus USA-ga!

Oma äsjases sõnavõtus Ottawas parlamendi alamkoja ees lubas peaminister Brian Mulroney, et nädalalõpul sõlmitud vabakaubandus-leping USA-ga toob Kanadale jõukust, uusi töökohti, kõrgemaid palku ja odavamaid kaupu. Kuid opositsiooni-juhid — nii sotsialistid kui liberaalid — kinnitasid, et Mulroney olevat Kanada „maha müünud", selle 170 miljardi dollari eest mille väärtuses igal aastal kahe maa vahel kaupu vahetatakse. Tariifiseinad peavad langema järgmise kümne aasta jooksul, alates 1. jaanuarist 1989, teatas peaminister Mulroney ja lisas, et õrnahingelised ja kõhklejad ei saa praegu veel sellest heast aru.

Mulroney lubas kõiki kokkuleppe detaile parlamendi ette tuua, et see neid üksikasjaliselt võiks läbi katsuda. Ta ütles ka, et kindlasti tuleb mõned mittevõistelda-suutvad Kanada tööstused sulgeda, kuid lubas nende töölisi abistada ümberõpetamisega — ta ütles, et uus leping loob Kanadas vähemalt 350.000 uut töökohta.

Uganda mässab edasi

KAMPALA (REUTER) — Uganda sõdurid avasid tule mässulistele, kes neid poolpajalt ründasid. Nende juht, naissoost nõiadoktor, oli mässulistele kinnitanud, et maagiline salv, millega nad olid sisse määritud, kaitseb neid kuulide vastu. Rünnakul olevat 490 mässulist surma saanud.

ESTOFEST

Möödunud nädalalõpul toimus Toronto Eesti Majas sügissimman, mida ametlikult „Estofest'iks" nimetati. Ettevõte olevat hästi korda läinud.

Peoga alati peale juba reede õhtul kell 8 „Klubiõhtu" nime all. Saal oli laudu täis ning serveeriti sööki-jooki. esines Ivar Kangur klaveril omaloomingu ja meeleolu-muusikaga. Ka esines populaarne „Pudru ja kapsa punt", mida juhatas Juta Metsala ja pillimehena saatis Peeter Sõrra akordionil. Avo Kittask ja Andres Raudsepp esinesid duettidega kitarri ja akordioni saatel. Tuju oli hea.

Õige pidu läks lahti laupäeval, 3. oktoobril kell 5 p.l. mil mõlemad saalid rahvast täis pandi ja pillerkaar kesköönі kestis. Eeskava alustas rahvapillide orkester Marja-Leena Roosi juhatusel, kes kõva aplausi osaliseks sai. Lembit Nieländer oma akordioniga hoolitses meeleolumuusika eest ja rahvas laulis tuttavatele tükkidele kaasa. Lau- (Järg lk. 12)

Massmürgitamine Sri Lankas

COLOMBO (UPI) — Seitseteist vangistatud „Eelami tiigrit", nagu tamili geriljavõitlejaid nimetatakse, võtsid mürki kui neid taheti lennuteel Dzhaffna poolsaarelt pealinna kohtu ette tuua, teatatakse Sri Lanka sõjaväevõimude poolt. 12 neist suri kohe ja viis olevat haiglas, kus nende kõhud tühjaks pumbati.

Eesti Kunstide Keskus
LOENG
Künstiteadlane
RAIN REBAS Rootsist
Ajaloline ülevaade eesti muuseumide arenguteest
Neljap., 22. oktoobril kell 7.30 õ.
Tartu College'is

LEMBIT SOOTS
KUNSTINÄITUS
13. oktoobrist kuni 24. oktoobrini 1987
THE GALLERY, College Park
Yonge & College Streets, Toronto
Avamine 15. okt. kella 5—9 p.l.

EELTEADE
Eesti Rahvusteater
esitab 8. nov. s.a.
O. Lutsu TAGAHOOVIS

KÕNEKOOSOLEKUD
TIIT MADISSON teisip., 20. okt. 1987 Vancouveris „Meie Kodu" saalis —
TIIT MADISSON ja VELJO KALEP neljap., 22. okt. 1987 kell 8 õ. Toronto Eesti Majas
EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi
KOTKAJÄRVE SÜGISPIDU
Toronto Eesti Maja suures saalis
laupäeval, 24. oktoobril 1987 algusega kell 7.30 õhtul
Eeskava • Einelaud • Loterii • Baar • Tants
Laudade ette-tellimine (kümme inimest lauas) ja pääsmete müük Bruno Lindre — 421-5541 Pääsme hind $10.00

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 ¢.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Ajakirja „Paneuropa" motto — „Okastraat ei ole piir — Paneuropa on terve Euroopa."

Eestlane oma isade maal III

Eesti noorematele generatsioonidele on õige eesti ajalugu olnud tabu — keelatud materjal ning selle asemel on neile sisse söödetud võltsitud minevikku, mis on koostatud Moskva näpunäidete järgi. Kuna isegi lastevanemad küüditamiste ja arreteerimiste kartusel pärast sõda ei julgenud oma lastele Eesti lähemat minevikku tõepäraselt valgustada, siis kasvasid pärastsõjaaegsed generatsioonid üles okupantide valedest toidetuna. Kuid kommunistliku rezhiimi ajal üles kasvanud eestlased on siiski siit ja sealt — isegi pööningutelt ja keldritest leitud raamatutest — kogunud andmeid Eesti tõelise ajaloo kohta ning paljudele neist on saanud eesti rahva sümboolsed tunnused, nagu näiteks sini-must-valge värvikombinatsioon, südamelähedaseks ja kokkukuuluvustunde kinnitajaks. Sellest kõigest võib järeldada kuivõrd tähtis oli eesti rahvale lühike iseseisvuseperiood, mis pani kindla aluse meie rahvale, riigile ja traditsioonidele.

Eestlane oma töökuse, leidlikkuse ja praktilise meelega elab tunduvalt paremini kui mugav venelane, keda Gorbatshov nüüd püüab paremate töötulemuste saavutamiseks üles piitsutada. Eestlased on ehitanud endile suhteliselt ilusaid ühe-perekonna elamuid ning nende kasutuses olevad väikesed maalapid annavad rohkem saaki kui vene kolhoosnike käes olevad aiamaatükid. Eesti linnad on vaatamata venelaste saastamisele puhtamad ja esinduslikumad kui vene linnad ning rahvas käib tunduvalt paremini riides kui läbilõikevenelane, mis teataval määral on tingitud ka väliseestlaste abist.

See on teinud Venemaalt tulnud vallutajad vihaseks ja kadekaks, kuid samal ajal äratanud Kremli juhtkonnas ka imestust. Lööd, pigistad, küüditad, terroriseerid, röövid ja hävitad ühte rahvast kõigi võimalike vahenditega, kuid ikka ajab ta selja sirgeks ja vaatab sulle trotsivalt näkku, andes sulle isegi leiba, mida sa ise produtseerida ei oska, jaksa ega viitsi.

See venelasest üleolekutunne oli kindlasti ka üheks põhjuseks, miks Gorbatshov külastas oma uutmispoliitika raamides Eestit ja teisi Balti riike. Nähtavasti tahtis ta siin vastust saada küsimusele — miks eestlased ja teised balti rahvad nii palju saavutavad ja jõuavad, kuna nõukogude teised „vabariigid" ei saa jalgu maa küljest lahti?

Kuid lõpuks pilk tulevikku. Mida arvavad kodumaa eestlased oma tuleviku väljavaadetest? Nad on sellele küsimusele vastamisel ettevaatlikud ja reserveeritud. Ungari, Tshehhoslovakkia ja Poola vabadusliikumiste julm mahasurumine on neile kinnitanud, et lääneriikidelt pole Balti riikide praeguse poliitilise olukorra muutmiseks mingit abi loota. Karl Linnase väljaandmine Ühendriikidest venelastele, pealegi tagaselja tehtud surmaotsuse täidesaatmiseks, oli Eestis suureks shokiks ning jättis ameeriklastest kui tõe ja õiguse eest võitlejatest kahvatu pildi.

Gorbatshovi uutmise poliitika suhtes on eestlased äraootaval seisukohal kuigi võimalikud sisemised muudatused N. Liidus on ainukeseks tuhmiks valgusekiireks praeguses olukorras. Uutmine ei pidurda kahjuks neid venelaste laineid, mis üksteise järele idast Eestisse voolavad ning kevadise tõusuveena üha uusi Eestimaa alasid üle ujutavad. Eestlased oma visadusega ning armastusest oma maa, rahva, keele ja kultuuri vastu on valmis neid rahvuslikke väärtusi kaitsma — kuid kui kauaks jatkub neil selleks energiat?

On optimiste, kes kalduvad arvama, et selleks kulub veel palju aastaid enne kui venestamisprotsess oma lõppeesmärgile jõuab, kuid pessimistid kalkuleerivad, et kriisipunkt võib saabuda palju kiiremini, eriti veel kui Moskva uusi survevahendeid rakendab eesti rahva täielikuks tasalülitamiseks ja lõplikuks allaneelamiseks.

Senised kogemused eestlaste passiivse vastupanu kohta kinnitavad meile siiski, et kodumaa eestlase vaim on erk ja rahvas ei anna oma rõhujatele ja võõrastele valitsejatele kergesti alla. Meie kohus siin välismaailmas — ükskõik siis, kuhu maailmakaarde saatus meid on viinud — on neid majanduslikult, moraalselt ning siinpoolsete poliitiliste aktsioonidega kõigiti toetada.

K.A.

Vabadust Ida-Euroopale

Selle pealkirja all avaldab Bonnis ilmuv saksakeelne ajakiri „Paneuropa" artikli Rootsis elava publitsisti ja ajakirjaniku Heinrich (Heikki) Tanni sulest, kes ka vahetevahel on meie lehele kaastööd saatnud.

TEINE OSA

Kestva Eesti, Läti ja Leedu okupeerimisega Nõukogude Liit rikub, mitte ainult nimetatud riikide suveräänsust, vaid ta ignoreerib ka Balti rahvaste õigust enesemääramisele — need õigused olid täie selgusega äramärgitud Balti Riikide ja Nõukogude Venemaa vahel sõlmitud Rahulepingus 1920 aastal. Nõukogude Liidul ei olnud siis, ega ei ole ka praegu, mingit õigustust oma anastustegevusele. Nõukogude Liit püüab seda igati õigustada. See olevat olnud hädavajalik, et garanteerida läänepiiride julgeolekut, nagu seda väidab Nõukogude publikatsioon pealkirja all: „Ajaloo võltsijad". See on publitseeritud vastukaaluks Ameerika Ühendriikide ajaloolisele väljaandele, kus tõetruult räägitakse Nõukogude Liidu ja Saksamaa tihedast koostööst 1939-1941 aastatel, kui nad liitlastena kuritegelikult jaotasid Euroopat geo-poliitilisteks mõjusfäärideks, mis põhjustas Teise Maailmasõja.

1940 aasta suvel ei ähvardanud Nõukogude Liitu mitte miski, ega mitte keegi, ega ei ähvarda ka praegu. Vastupidi — Nõukogude Liit isé ähvardas ja ähvardab ka praegu oma ekspansiooniga Euroopa rahvaste ja kogu Maailma tsiviliseeritud inimühiskonna olemasolu. Isegi kui nõustuda Nõukogude Liidu väitega, et 1940 aastal valitses nende läänepiiridel ebastabiilne olukord, mis ohustas Nõukogude Liidu julgeolekut, ja et ainult sellel põhjusel Nõukogude Liit okupeeris Balti riigid, siis järjelikult pärast võidukat Teise Maailmasõja lõppu oleks pidanud viimane — austades Rahvusvahelist Õigust — oma okupatsiooniväed Balti riikidest välja viima. Sel teel võimaldataks Balti riikidel oma iseseisvus, ennesõjaaegse struktuuri järgi taastada.

Ka rahvusvahelise, Haagi seaduse järgi, ei olnud Nõukogude Liidul mingeid juriidilisi õigusi vägivaldselt okupeeritud Balti riikides — kehtestada oma nõukogude rezhiimi.

Nõukogude Liit algas kohe pärast Balti riikide okupeerimist, juunist 1940.a. Balti rahvaste kallal teostama süstemaatilist inimvaenulikku etnilisele genotsiidile baseeruvat poliitikat — põhimõttelise eesmärgiga, hävitada Nõukogude Liidu territooriumil kõik mittevenerahvad — kas füüsiliselt või siis venestamise teel.

Selle inimvaenuliku poliitika tagajärjel on Balti rahvad kaotanud oma arvust ligemale ühe kolmandiku — deporteerimistega Siberisse ja massiliste mahalaskmiste teel.

Osa Balti rahvastikust põgenes Läände enne Nõukogude Liidu teist okupatsiooni, mis algas sügisel 1944.a. Nad tahtsid välismaalt, s.t. demokraatlikest Lääneriikidest, tõhusamalt teostada poliitilist võitlust, kaasa tõmmates ka Lääneriikide avalikku arvamist ja nende riigijuhte selleks, et kiiremini vabastada Eesti, Läti ja Leedu nõukogude okupatsioonist.

Vaatamata läbiviidavale julmale, etnilise-genotsiidi poliitikale ei ole Nõukogude Liit suutnud murda Balti rahvaste vabadustahet — vastupidi, Nõukogude Liidu terrorile ja etnilisele genotsiidile basseruv poliitiline susteem ise on hakanud näitama lagunemise tundemärke.

Nõukogude Liidu igakülgsed katsed — täielikult sovjetiseerida Baltikum — ei ole andnud soovituid tulemusi, isegi vaatamata sellele, et Balti rahvad, oma pika võitlusperioodi jooksul on kaotanud osa oma rahvastikust, Võitlus rahvusliku enesemääramise õiguse — ja riikliku iseseisvuse eest jätkub ja antud momendil väljendub see passiivses vormis — rahvuslikus vastupanus võõrale, nõukogude rezhiimile.

Balti rahvaste vabadusvõitluse juures on määrava tähtsusega faktoriks see, et Ameerika Ühendriigid, Suur-Britannia, Saksa Föderatiivne Vabariik, Prantsusmaa, Hispaania, Kanada, Austraalia, Holland, Belgia, Shveits ja kõik ülejäänud vabad ühiskonnad, tuginedes Rahvusvahelisele Õigusele, ei tunnusta Balti riikide okupeerimist ja inkorporeerimist Nõukogude Liitu. Nende ülalmainitud demokraatlike riikide jaoks Balti riigid — Eesti, Läti ja Leedu — eksisteerivad endiselt „de jure" — nagu iseseisvad riigid.

Nõukogude Liidu imperialistlikud ambitsioonid põhjustavad pidevalt lokaalseid konflikte, suurendades inimkannatusi ning rikkudes stabiilsust maailmas.

Käesoleval ajal on Nõukogude Liit maailmas ainsaks pingetegijaks rahvusvaheliste suhete alal ning sõjapsühoosi propageerijaks — ja seda ohtlikku olukorda on võimalik lahendada rahulikul teel ainult juhul, kui Nõukogude Liidu juhid ise aktsepteerivad rahvusvaheliselt üldtunnustatud printsiipi, et igal rahval on õigus enesemääramisele ja iseseisvusele, kaasa arvatud ka need rahvad ja riikid, mis vägivaldselt on inkorporeeritud Nõukogude Liitu.

Nõukogude liidritel tuleb arvestada sellega, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peakogu oma deklaratsioonis 14. detsembris 1960.a. ning

(Järg lk. 3)

Uus protest Leedus

Kahes protestis Mihhail Gorbatshovile nõuavad leedu katoliiklased veel kord Klaipedas asuvat Rahukuninganna kirikut tagasi. Kirik ehitati kord korjandustes korjatud rahadega, kuid konfiskeeriti võimude poolt just enne selle avamist. See ehitati ümber kontserthooneks.

Ühele protestile koguti 73 000 allkirja, hiljem lisati neile veel 3000.

Protestikirjas meenutatakse, et Klaipedas iseseisvuse ajal 1938. a. oli viis kirikut 50 000 elaniku jaoks. Nüüd on sadamalinna elanike arv tõusnud 200 000-le, kellest 130 000 on katoliiklased. Kuid kõigi elanike jaoks on ainult üksainus kirik, mis pole suurem kui 216 ruutmeetrit.

Kirjas öeldakse, et leedulased on senini saatnud üheksa apelli N. Liidu ametivõimudele selles asjas, alates 1974. aastast. Esimesele oli kogutud 300 000 allkirja, oktoobris 1979 koguti 148 149 allkirja.

Senini pole protestikirjadele mingit konkreetset positiivset reaktsiooni tulnud. Seevastu on allkirjade kogujaid korduvalt taga kiusatud ja ähvardatud. EPL

Kommentaarid

Torontos elab siinse kohali Kanada ajakirjanduse arva üks imelik 84-aastane mees, on mitmekordne miljonär ja alati on vastuolus avaliku vamisega. See mees on Toro hiigelsuure spordihalli Ma Leaf Gardens'i ja samanime hokimeeskonna omanik Har Ballard, kes kunagi ei varja hemeeste ees oma mõtteid ütleb otse ära, mis momendi vaja ütelda.

Harold Ballard vihkab k munismi ja ei luba vene h meeskondadel Torontos spordihallis mängida, milleg on enda pea kohale kogu kohalike sporditegelaste viha veid. Toronto on teatav Montreali kõrval kõige su mate traditsioonidega hoki Kanadas, kus kümned tu ded inimesed jälgivad võist Mõtelge ainult, milli taskutäied dollareid lähe kaduma, kui N. Liidu rah meeskond või Punaarmee m kond ei saa Torontos kan laste vastu mängida!

Harold Ballard jäi põhimõtetele kindlaks ka toimunud „Canada Cu mängude ajal, kus esines Liidu hokimeeskond, mis k neb peamiselt punaar mängijatest. Kuna hokitege oma jõud Ballardi vastu ei siis pöörasid nad abipa Toronto linnanõukogu poo see katsuks mõjutada Ball halli andmiseks järg „Canada Cup'i" mängu Linnanõukogu tegi h teenamusega otsuse Ba poole pööramiseks, kuid *seks oli jälle kindel* Ballard isegi vihastas, et poole pöörduti sellise tepanekuga ja märkis iro selt: „Viie aasta pärast l meie raekoja katusel tõe selt sirp-ja-vasara lipp."

„Canada Cup'i" tu direktor Alan Eagleson, k teatavasti silmapaistev ko vatiivide partei tegelane, m Ballardi otsust kommen dest, et Maple Leaf Gar omanik on vana ihnuskoi lelt praeguse vanuse juu saa kainet mõistust loota, k seda seal varem pole olnu

See tekitab paratam küsimuse, kellel on r praktilist mõistust, kas Harold Ballardil, kes e venelasi ega punaarmee konda oma spordihalli mõnikümmend aastat noo venelasi soosival Alan sonil, keda tuleks saata m kuuks Afganistani puna juurde oma teadmisi dama.

Välismaised vaatlejad enam aru, kas Gorbatsh täielikult võimuohjad K oma kätte haaranu eksisteerib seal talle ja ta midele tõhus vastupanu. hes on tundemärke, et peaideoloog Jegor Liga kes on poliitbüroo võimu Gorbatshovi järele teine katsub siin ja seal pease mõtteid ja ideesid korri ning isegi Stalinit ja ajastut kaitsta, kuigi s viimasel ajal N. Liidu jeldatud tumedates värvi

Näib, et Ligatshov kar ti ajakirjanduse väljalib partei tsensuuri ja kontr millega partei kaotak

Kommentaarid

Torontos elab siinse kohaliku Kanada ajakirjanduse arvates üks imelik 84-aastane mees, kes on mitmekordne miljonär ja kes alati on vastuolus avaliku arvamisega. See mees on Toronto hiigelsuure spordihalli Maple Leaf Gardens'i ja samanimelise hokimeeskonna omanik Harold Ballard, kes kunagi ei varja lehemeeste ees oma mõtteid ja ütleb otse ära, mis momendil on vaja ütelda.

Harold Ballard vihkab kommunismi ja ei luba vene hokimeeskondadel Torontos oma spordihallis mängida, millega ta on enda pea kohale kogunud kohalike sporditegelaste vihapilveid. Toronto on teatavasti Montreali kõrval kõige suuremate traditsioonidega hokilinn Kanadas, kus kümned tuhanded inimesed jälgivad võistlusi. Mõtelge ainult, millised taskutäied dollareid lähevad kaduma, kui N. Liidu rahvusmeeskond või Punaarmee meeskond ei saa Torontos kanadalaste vastu mängida!

Harold Ballard jäi oma põhimõtetele kindlaks ka äsja toimunud „Canada Cup'i" mängude ajal, kus esines N. Liidu hokimeeskond, mis koosneb peamiselt punaarmee mängijatest. Kuna hokitegelaste oma jõud Ballardi vastu ei aita, siis pöörasid nad abipalvega Toronto linnanõukogu poole, et see katsuks mõjutada Ballardit halli andmiseks järgmise „Canada Cup'i" mängudeks. Linnanõukogu tegi häälteenamusega otsuse Ballardi poole pööramiseks, kuid vastuseks oli jälle kindel „ei". Ballard isegi vihastas, et tema poole pöörduti sellise ettepanekuga ja märkis irooniliselt: „Viie aasta pärast lehvib meie raekoja katusel tõenäoliselt sirp-ja-vasara lipp."

„Canada Cup'i" turniiri direktor Alan Eagleson, kes on teatavasti silmapaistev konservatiivide partei tegelane, märkis Ballardi otsust kommenteeridest, et Maple Leaf Gardens'i omanik on vana ihnuskoi, kellelt praeguse vanuse juures ei saa kainet mõistust loota, kui tal seda seal varem pole olnud.

See tekitab paratamatult küsimuse, kellel on rohkem praktilist mõistust, kas vanal Harold Ballardil, kes ei lase venelasi ega punaarmee meeskonda oma spordihalli, või mõnikümmend aastat nooremal venelasi soosival Alan Eaglesonil, keda tuleks saata mõneks kuuks Afganistani punaarmee juurde oma teadmisi täiendama.

o

Välismaised vaatlejad ei saa enam aru, kas Gorbatshov on täielikult võimuohjad Kremlis oma kätte haaranud või eksisteerib seal talle ja ta reformidele tõhus vastupanu. Igatahes on tundemärke, et partei peaideoloog Jegor Ligatshov, kes on poliitbüroo võimuredelil Gorbatshovi järele teine mees, katsub siin ja seal peasekretäri mõtteid ja ideesid korrigeerida ning isegi Stalinit ja tema ajastut kaitsta, kuigi seda on viimasel ajal N. Liidus kirjeldatud tumedates värvides.

Näib, et Ligatshov kardab eriti ajakirjanduse väljalibisemist partei tsensuuri ja kontrolli alt, millega partei kaotaks oma

Vabadust Ida-Euroopale

(Algus lk. 2)

Euroopa Julgeoleku-ja Koostöökonverentsil Helsingis allakirjutatud 1.aug.1975.a. lõppdokument oma peatükis täie selgusega ära märkis iga rahva on õiguse enesemääramisele. Need otsused on igale tsiviliseeritud ja rahvusvahelisi õigusi austavale riigile kohustuseks.

Nõukogude Liidu juhid on siiani jõhkralt ignoreerinud nõukogude neokoloniaalse rezhiimi all elavate ikestatud rahvaste enesemääramise-õigust ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaakogu resolutsiooni sätteid, kuid ajaloo paratamatu areng ise tuletab neile meelde, et neil tuleb aktsepteerida Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas kuulutatud maailma rahvaste otsust, mis taas-kinnitab usku inimese põhiõigustesse, tema väärikusse ja väärtusse, üheõiguslusse ning suur- ja väikerahvaste õiguste võrdsusse, et kaasa aidata sotsiaalsele progressile ja elutingimuste parandamisele suurema vabaduse nautimisel.

Nõukogude Liidu juhtidel tuleb mõista stabiliseerumise ja heaolutingimuste ning rahumeelsete ja sõbralike suhete loomise hädavajalikkust võrdõiguslikkuse alusel, kõigi rahvaste enesemääramiseõiguse printsiipide austamist ja inimõiguste ning igaühe põhivabadustest kinnipidamise tähtsust.

Neil tuleb tunnistada kõigi — ka nõukogude neokoloniaalse rezhiimi ikke all olevate rahvaste — palavat vabaduspüüet ja nende rahvaste otsustavat osa oma iseseisvuse saavutamisel;

Neil tuleb võtta teadmiseks, et vabaduse keelamine või rahvaste vabanemise teele takistuse loomine soodustab lokaalsete konfliktide tekkimist, mis kujutab endast tõsist ohtu ülemaailmsele rahule;

Nõukogude juhtidel tuleb arvestada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni tähtsat osa okupeeritud, hooldusalustes ja omavalitsuseta territooriumidel iseseisvusliikumisele kaasaaitamisel;

Nõukogude Liidul tuleb vastuvaidlematult tunnistada kõigi rahvaste soovi teha lõpp neokolonismile kõigis tema avaldusvormides;

Neil tuleb lähtuda veendumusest, et neokolonismi edasine eksisteerimine nõukogude bloki maades takistab rahvusvahelist majanduslikku koostööd, pidurdab sõltuvate rahvaste sotsiaalset, kultuurilist ja majanduslikku arengut ja on vastuolus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ideaaliga, mis seisneb ülemaailmses rahus;

Nõukogude liidritel tuleb oma tegudega tõendada, et kõik rahvad võivad iseenda huvides vabalt kasutada oma loodusrikkusi ja ressursse, põhinevalt rahvusvahelise õiguse normidest;

Nõukogude Liidule tuleb selgitada, et ka tema enda poolt ikestatud rahvaste vabanemise protsessi ei saa peatada ega ka tagasi pöörata, ja et tõsiste kriiside ära hoidmiseks tuleb tal endal, omalé allutatud bloki maades, lõpp teha neokolonialismile ja sellega seotud igat liiki diskrimineerimispraktikale;

Nõukogude juhtidel tuleb arvestada vabadustungiga, mis üha suurema jõuga ilmneb tema enda bloki-maade territooriumidel, mis ei ole veel saavutanud oma eesmärke s.t. võitnud kätte oma iseseisvust;

Nõukogude Liidul tuleb lähtuda veendumusest, et kõigil rahvastel tema rezhiimi all on võõrandamatu õigus täielikule vabadusele, oma suveräänsuse teostamisele ja rahvusterritooriumi terviklikkusele:

Nõukogude liidritel tuleb ausalt tunnistada hädavajalikuks viivitamatu ja tingimusteta lõputegemine oma agressiivsele, neokolonistlikule poliitikale kõigis tema avaldusvormides;

Sel eesmärgil tuleb Nõukogude Liidu juhtkonnal paratamatult nõustuda maailma rahvaste otsustega, et rahvaste allutamine

Heinrich H. Tann

neile võõrale, nõukogude rezhiimi ikkele ja ülemvõimule ning nende ekspluateerimine tähendab inimese põhiõiguste eitamist ja on vastuolus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjaga ning takistab koostöö arendamist ja rahu kehtestamist kogu maailmas;

Kõigil Nõukogude ikke all olevatel rahvastel on enesemääramise õigus; selle õiguse põhjal määravad nad ise vabalt oma poliitilise staatuse ja teostavad oma majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist arengut; Ebapiisav poliitiline, majanduslik ja sotsiaalne (väidetav) arengutase või (väidetav) puudulik hariduslik ettevalmistus ei tohi kunagi olla nõukogude juhtidele ettekäändeks allutatud riikide iseseisvuse saavutamise pidurdamisele; ükskõik missuguse iseloomuga repressioonid või ükskõik milline sõjategevus, mis on suunatud allutatud rahvaste vastu, tuleb nõukogude liidritel lõpetada, et anda allutatud rahvastele võimalus realiseerida rahu ja vabaduse tingimustes oma õigust täielikule iseseisvusele; nende rahvusterritooriumi terviklikkust tuleb aga austada;

Allutatud riikides, aga samuti kõigil teistel allutatud territooriumidel tuleb nõukogude juhtidel kasutusele võtta abinõud, mis tagavad kogu võimu tingimusteta üle andmise nende riikide- ja territooriumide rahvastele, vastavalt nende vabalt väljendatud tahtele ja soovile, tegemata vahet rahvuse, või ideoloogilise tõekspidamise vahel, et võimaldada neile allutatud riikidele täielik sõltumatus ja vabadus;

Igasugune Nõukogude liidrite katse, lõhestada allutatud riikides rahvuslikku ühtsust või maa territoriaalset terviklikkust on kokkusobimatu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja eesmärkide ja printsiipidega;

Nõukogude Liidu juhtidel, olles ühinenud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja printsiipidega, tuleb rangelt ja kohusetruult kinni pidada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaakogu deklaratsiooni sätetest võrdsuse, riikide siseasjadesse mittevahelesegamise, kõigi rahvaste suveräänsete õiguste ja nende riikide territoriaalse terviklikkuse alusel; Nõukogude Liit on kohustatud ka Eestist, Lätist ja Leedust oma administratsiooni ja okupatsiooniväed välja viima ning tunnustama Balti Vabariikide — Eesti, Läti ja Leedu — (Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni eelkäija Rahvasteliidu täieõiguslike liikmete) riikliku iseseisvust nagu see oli enne juunit 1940. Ajaloo areng tõestab seda, et Balti rahvad eestlased, lätlased ja leedulased, saavutavad mitte kauges tulevikus uuesti oma vabaduse ja iseseisvuse.

HEIKKI H. TANN

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendipärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

võimu tõdede varjamiseks ja valede propageerimiseks, mis on üheks tähtsamaks teguriks kommunistliku partei eksistentsi kindlustamisel. Samuti on Ligatshovile ilmselt suureks murelapseks kavatsused N. Liidu ajaloo ümber kirjutamiseks. Praegune ajalugu kubiseb valedest ja varjamisest ja igaüks võib arvata, mis juhtuks siis kui nõukogude ajalooraamatud hakkaksid kõik tõde kuulutama ja neid miljoneid süütuid inimesi üles lugema, kes on langenud kommunistliku terrori ohvriteks.

Ligatshov on viimasel ajal tõmmanud Moskvas asuvate lääne ajakirjanike tähelepanu endale kui ta noomis ajakirjanike konverentsil kahte nõukogude ajalehe toimetust kahjustavate sõnumite avaldamise eest. Nendeks publikatsioonideks olid üks kord nädalas ilmuv populaarne ajakiri „Ogonjok", kes on eriti usinalt asunud Gorbatshovi poliitikat toetama ja Moskvas ilmuv ajaleht „Moskva uudised." Ligatshov oli eriti mürgine „Moskva uudiste" kritiseerimisel, kuna ta ei olnud rahul lehe toimetusega, kes oli avaldanud sümpaatse ja hindava järelhüüde paguluses elanud äsja surnud vene kirjanikule Viktor Nekrasovile. Nekrasov visati kommunistlikust parteist välja 1972. aastal ning ta veetis oma pagulasaastad Pariisis.

Nekrasovi afäär on eriti silmatorkav seetõttu, et partei oli keelanud järelhüüde avaldamise. Kuna toimetaja Jakovlev tegi seda vaatamata partei keelule, siis võib sellest teha ainult järelduse, et ajalehtede juures leidub juba mehi, kes tegutsevad oma parema äratundmise järele ning vilistavad partei korraldustele.

AMI

Kuuba ülejooksikuist

Muret-tekitavaks asjaoluks on kujunenud Kuuba diktaator Castro'le tema endiste aate- ja võitluskaaslaste pidev kommunistlikust paradiisist üleminek tema vastaste leeri. Endine Kuuba õhuväe medalitega-vääristatud kindral Pino Diaz kasutas kommunistliku tolmu jalgadelt raputamiseks temale alluva Kuuba lennuväe võitluslennukit, millega ta maandus CIA teadmisel Floridasse. Samuti lahkus etteütlemata Praha konsulaadis komandeeringul olev Kuuba vastuluure ülem Florentino Aspillago, kes kasutas oma viimaseks kommunistlikult riigilt saadaolevaks palgaks Kuuba konsulaadile kuuluvat ametlikku autot Austriasse põgenemiseks ja seal end CIA kätte andmiseks.

Mõlemad ülejooksikud asuvad praegu CIA kaitsealustena USA-s ja on korduvalt esinenud USA valitsuse poolt majandatud „Farabundo Marti" raadiosaadetes Kuubasse, milles endine vastuluure juht Aspillago süüdistas Kuuba juhtkonda korruptsioonis ja võimu kuritarvituses ning ähvardas paljastada USA-s asuva Kuuba salaluurevõrgu. Selle korraldusel toimub suurejooneline kõrgtehniliste relvade väljavedu kommunistlikkudesse riikidesse Panama diktaator Manuel Noriega ahnel kaasabil, kes vaheltkasuna on teeninud miljoneid dollareid. Relvade müügist saadud vaheltkasuga elavat ka Aspillago andmetel Castro luksuslikult ja omavat hulga kallihinnalisi purjejahte, eraarveid välismaa pankades ja luksusvillasid igas Kuuba 14-es provintsis.

Castro ja tema onupoegade pillavad eluviisid on viinud Kuuba pankroti lävele ja mõjustanud mitmeid medalitega vääristatud kõrgemaid ohvitsere ülejooksmisele.

H. Kivi

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

Uued kõrge % kinnised tähtajalised hoiused

1 aastaks 8.00%
2 aastaks 9.25%
3 aastaks 9.75%

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3,
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.
laupäeviti 10.00—1.00

Juttu on Albaaniast

Aprillis 1985 suri Albaania kommunistlik diktaator Enver Hoxha (hääldatakse Hodsha). See endine keskkooliõpetaja, maal mille elanikkond oli suuremalt osalt kirjaoskamatu (ja võib veel praegugi olla), sai võimule II maailmasõja lõpul, mil viimased sakslased, kes itaallaste käest 1943 Albaania okupatsiooni üle võtsid, maalt lahkusid.

Sõja ajal oli Hoxha Albaanias partisanidejuhiks ja tal olid tihedad sidemed Jugoslaavia kommunistlike partisanidejuhi Josip Broz-Tito'ga. Kuid kui Tito 1948. aastal N. Liiduga tülli läks ja nende ülemvõimu alt välja astus, jäi Hoxha Moskvale truuks. Kuigi ainult 3-miljonilise rahvastikuga ja umbes 32.000 ruutkilomeetrise pindalaga (seega maa-alalt umbes 3/4 Eestist) kiitleb Albaania, et ta võib sõja korral relvajõududena välja panna kolmandiku oma rahvastikust. Seega mõtlevd nad muidugi ,,totaalset sõda'' Hiina mustri järele. Selleks olevat maa üle külvatud betoon-punkritega ning igal pool olevat relvaladusid (mis koosnevad küll enamasti vananenud vintpüssidest). Sõja korral põgeneksid kõik relvakandevõimelised kodanikud (ka naised) neisse punkritesse ja võitleksid seal kuni viimase padrunini. Kuid kuna kommunistlik kord kunagi oma kodanikke ei usalda, siis ei ole Albaania talupoeg-sõdureil mitte relvad kodus, vaid need asuvad vallamajades, kohaliku poliitilise politsei või ,,Sigurimi'' järelvalve all.

Enver Hoxha

Mehmet Shehu

Sellise lihtsameelse strateegia tõttu olevat Hoxha oma sõjaministri Mehmet Shehuga aastal 1981 tülli läinud ja kauaaegse sõbra oma käega maha laskud. Pärast jutustas Hoxha, et mees oli ilmselt CIA, KGB ja Jugoslaavia salapolitsei SDB agent. Koos Shehuga hukkusid peagi tuhanded tema poolehoidjad, kes Jugoslaavia-sugust liikuva partisanisõja strateegiat pooldasid.

Hoxha oli viimane Stalinist, kes kordamööda kõikide kommunistlike suurvõimudega tülli läks, kui need ,,isakese'' õpetusest taganesid. Nii oli ta N. Liidu pooldaja kuni 1961. ja Hiina satelliit kuni 1977. aastani. Ei ole veel päris selge, mida Hoxha järeltulija Ramiz Alia kavatseb, kuid viimasel ajal on Albaania suhted oma naabrite — Jugoslaavia, Kreeka ja Itaaliaga — tublisti paranenud. Avati isegi raudteeühendus Albaania linna Shkoder'i (Skutari) ja jugoslaavlaste Titograd'i vahel. Kuid jugoslaavlastega on tüliõunaks Kosovo provintsi albaanlased, kus neid ligi 2 miljonit elab. Albaania loeb seda piirkonda endale kuuluvaks, kuid jugoslavlased ei taha sellest teadagi.

Kreeklastega on vahekorrad paranenud sest ajast peale, kui Kreeka peaminister Papandreou Põhja-Epiruse provintsi (Lõuna-Albaania) tagasinõudmisest loobus. Ning Itaaliaga on kaubandussuhted jalule seatud, ehkki enne Itaalia oli ,,vaenlane nr. 1'' — oma sõjaaegse vallutuse ja okupatsiooni tõttu.

Hiina ,,vabastusarmee'' mustril organiseeritud Albaania sõjajõude hinnatakse praegu umbes 150.000 mehele, kuid suurem osa neist on vahetevahel sisse-kutsutavad reservväelased.

Maavägedes, mis enamasti vanade vene relvadega on varustatud, kaasa arvatud T34, T54 ja isegi mõned T59 tankid, arvatakse teenivat 30.000 meest, kellest 20.000 on kutsealused ajateenijad. Need on jagatud viie jalaväebrigaadi vahel. Sinna juurde kuuluvad veel 1 tankibrigaad (2 pataljoni), 4 kahurväerügementi, kaks õhukaitserügementi ja 8 rannakaitse-pataljoni.

Mereväes on kolme merebaasi vahel jagatud umbes 3000 meest, kellest 1000 on kutsealused. Neil olevat 3 Nõukogude päritolu vana ,,W'' klassi allveelaeva, 12 torpeedopaati Vene ja 6 Hiina päritoluga, ja 8 Nõukogude Liidust saadud miinitraalerit. Suurem osa neist arvatakse nüüd olevat — tagavaraosade puudumise tõttu — praegu kasutuskõlbmatud.

Õhuväes teenib 7200 meest, neist 1500 kutsealust. Nad on jagatud kolme õhudistrikti vahel ning varustatud umbes 100 nõukogude Mig-tüüpi võitluslennukiga,mis kõik on juba väga vananenud ja kindlasti osalt tarvitamiskõlbmatud. Neil olevat ka kaks kopterite eskadrilli ja mõned SAM 2 tüüpi õhutõrjeraketid, mis on jagatud viide patareisse.

Peale nende rehkendatakse veel 5000 ,,sigurimi'' poliitilise politseiniku ja 8000 piirivalvesõduriga. Need trupid vastavad enam-vähem N. Liidu KGB-MVD üksustele ja peavad valvama ülejäänud armee-üksuste poliitilise ustavuse järele. Kuna Albaaniat peetakse praegu Euroopa kõige vaesemaks maaks ja nende sõjalised üksused on väga primitiivsed ning täiesti ilma moodsate relvadete, ei peeta neid võimeliseks isegi Kreeka armeele vastu panema, Jugoslaavia ja Itaalia omadest rääkimata, peaks naabrite vahel konflikt lahti puhkema.

Kuid Albaania on kõige mägisem maa Euroopas ja kui praegune ,,isevalitseja'' peaks Hoxha ,,strateegiliste betoonbunkrite ''kontseptist üle saama, võiks ta Hiina ,,rahvaarmee'' eeskujul võimalikule vallutajale küllaltki palju peavalu teha.

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

PANK AVATUD LAUPÄEVITI

10.00—1.00

alates oktoobri algusest kuni aprilli lõpuni

Informatsiooniks helistada:

465-4659

Kuulake hoiatusi!

Selle pealkirja all kirjutab ,,Toronto Sun'i'' kommentaator Lubor Zink, tsiteerides hiljuti N. Liidust välja pääsenud erimeelse (dissidendi) Anatoli Shtsharanski (nüüdse nimega Natan Sharansky) sõnu: ,,Ärge usaldage Gorbatshovi!''

Sharansky viibis äsja Kanadas, et tänada siinseid organisatsioone abi eest, mis teda N. Liidust välja tõi. Kuid tal oli nii mõndagi öelda praeguse ,,glasnosti''-kampaania kohta. Lubor Zink tsiteerib Sharansky't ütlevana:

,,Gorbatshov soovib teha sedasama, mida mitmed tema eelkäijad on teha proovinud — parandada N. Liidu katastroofilist majanduslikku olukorda!''

Selleks soovib ta välismailt abi. Et seda abi saada, ujutab ta Läänemaad üle propagandaga, et neil ei ole midagi karta rahuarmastava N. Liidu poolt. Kremlil ei ole kunagi olnud mingeid agressiivseid plaane teie vastu, vannub Gorbatshov — see on kõik ainult üks suur arusaamatus! Hrushtshovi ,,me veel kord matame teid'' oli ainult halb nali. Muidugi on N. Liidu kohus aidata vennasrahvaid nende võitlusel oma maa ja vabaduse eest, kuid see ei ähvarda Läänedemokraatiaid, kes vabatahtlikult on oma koloniaalmaad ära andnud — see ähvardab ainult parempoolseid diktaatorlikke rezhiime nagu Tshiilis ja L—Aafrikas, ning sealgi tahetakse muudatusi teha r a h u v i i s i l i - selt . . .

,,Valed, kõik puhtalt valed'', hoiatab Sharansky. ,,Neidsamu sõnu ja meelitusi on kasutanud paljud Gorbatshovi eelkäijad. Ainuke vahe on, et ta on rafineerinud oma ajudepesemise- ja desinformatsiooni-programme — ta on peenem suli kui ta eelkäijad ja seega ohtlikum kui need.''

Lubor Zink lisab omalt poolt, et on ainult ajaküsimus mil vasakpoolsed liberaalid Sharansky't hakkavad fashistiks ja sovjeti-vastaseks reaktsionääriks sõimama. Praegu takistab neid veel Sharansky äsjane vangipõli ja hästituntud dissidendi staatus. Kuid teda ei taheta meeleldi kuulda. Miks? Seepärast, et kõik nõndanimetatud ,,kremlinoloogid'' on desperaatselt valmis Gorbatshovi usaldama. Zink nimetab neid naiivseteks soovimelmate levitajaiks ja hädaohtlikes unistajateks, kes faktidest ja loogikast hoolimata Gorbatshovi ja tema programmi kiidavad.

,,Gorbatshov'', ütleb Sharansky, ,,on Kremli ,,mafia'' vili, kes on KGB-ga koostöös üles kasvanud ja nende abil esile kerkinud. Tema mätseenideks olid endine KGB juht ja hilisem partei peasekretär Juri Andropov ja marksistlik-leninistlik parteiideoloog Mihhail Suslov. Selliselt üles kasvanud ja koolitatud apparatshik ei saa olla midagi muud kui ainult salakaval totalitaarlane, kes püüab vanu sihte saavutada uute meetodite abil!''

Ta toob näitena Molotov-Ribbentropi pakti, mida Gorbatshov ei ole tühistada suvatsenud, ja mõrvatud poola ohvitsere, kelle kunagist olemasolu ja vägivaldset surma ta ei ole üldse teatavaks võtnud. Kui N. Liit Poolale ,,noa selga lõi,'' 17 päeva pärast Natsi-Saksamaa rünnakut, murdis ta tervelt kuut Poolaga eksisteerivat lepingut, kaasaarvatud mittekallaletungi- ja sõpruskokkulepped. Seepärast, kinnitab Sharansky, ei saa ka praegust Moskva rezhiimi, eesotsas parteisekretär Gorbatshoviga, üldsegi mitte usaldada.

Peaminister etniliste

(Algus lk. 1)

Edasi ta kinnitas, et valitsus ei luba immigratsiooni eeskirjade rikkumisi ja uksed tuleb sulgeda inimeste Kanadasse smugeldajaile, kuid need jäävad avatuks tõelistele põgenikele. Avaldades tunnustust etnilisele ajakirjandusele, ütles ta, et need on aidanud Kanada ebatavalisele jõukusele, sest Kanada on maa, kus tööga saavutatakse tulemusi. Kuid ees on veelgi suuremad võimalused jõukuseks.

400 osavõtjat võtsid peaministri kõne vastu aplausiga ja sündmust korraldava organisatsiooni poolt anti talle auaadress, kus avaldati tunnustust tema tööle Kanada mitmekultuurilises ühiskonnas. Peaministri abikaasale Milale anti üle kingitus. Kuigi samal ajal toimusid Ottawas aktuaalsed läbirääkimised vabakaubanduse küsimustes USA'ga, jätkus peaministril aega paljude tervitamiseks ja autogrammide andmiseks.

Hiljem pidas mitmekultuuri minister D. Crombie kõne konverentsi liikmeile. Kavas oli ka uue Ontario mitmekultuuriministri tutvustamine ja vastuvõtt Toronto raekojas linnapea Art Eggletoni poolt.

Pressi-informatsioon Los Angelesest

Jätkuva tunnustusena Eesti Vabariigile, saatis Los Angelese linnapea Tom Bradley kutse Eesti jooksjatele osavõtuks Sõprus-karika (Friendship Cup) võistlusest 1988 aastal Los Angelese maratoni raamides, mis toimub 6. märtsil.

1987 aasta Los Angelese maraton tõi kokku osavõtjaid 44 erimaalt, kaasaarvatud kümme võistlejat kes esindasid Eestit ja viis Läti võistlejat.

Eesti ja Läti osavõtjad võistlesid ka üks-teisega Balti karika auhinnale. Parim Balti jooksja oli lätlane Yanis Lapkis, kelle aeg oli 2 tundi 43 minutit. Eestlastest Jaan Peetre Rootsist ja Valdur Reinsalu Torontost olid vastavalt teisel ja kolmandal kohal.

Balti karikavõistlus, koos auhinnaga parimale Balti jooksjale ja enne ja pärast võistlust osavõtjate vastuvõtt oli edutatud Balti Vabadus-Liidu ning Lõuna-Kalifornia Eesti, Läti ja Leedu komiteede poolt.

Linnapea Bradley on teatanud, et Los Angelese linnal on kokkulepe Pan American lennuliiniga, mille järele esimesed 30 maad kes registreerivad saavad vabad lennupiletid ja majutamise ühele jooksjale. Linnapea kutse on meie poolt vastu võetud, kuid praeguseni ei ole teada, kas olime esimese 30 registreerija hulgas.

Eesti võistlejate valik Sõprus-karika osas tehakse komitee poolt, kuhu kuuluvad Heino Jõgis — Palo Alto, Jüri Kalviste — Redondo Beach ja Arnold Niitme — Woodland Hills, kõik Kaliforniast, koostöös aukonsul Jaak Treiman'iga ning konsul Aarand Roos'i nõuandel.

Need maratonist osavõtta soovijad, kes tahavad kandideerida prii lennupileti ja majutamise saamiseks palutakse teatada sellest aukonsul Treiman'ile hiljemalt 15. novembriks 1987. aastal, koos nende viimase kolme aasta maratonist osavõetud võistluste loeteluga ja neil saavutatud võistlusaegadega. Treiman'i aadress on 21515 Vanowen Street, Suite 211, Canoga Park, California 91303 USA.

Kõik teised eestlased, kes soovivad esindada Eestit võistlusel, peaksid samuti informeerima aukonsul it nende soovist. See on selleks, et on vajalik muretseda neile tasuta majutamine ja ametlikult anda Los Angelese linnale Eesti osavõtjate nimekiri, ning teha see teatavaks ajakirjandusele ja Lõuna-Kalifornia Balti ühiskonnale.

E.V. AUKONSUL
JAAK TREIMAN

USA uus riigikohtunik tüliõunaks

President Reagan o
saanud täita kõik USA
tunike vakantseks jään
oma parteisse kuuluva
daatidega, sest Senatis
riiklaste enamus ja p
poolt esitatud kandidaat
tamiseks ei tekkinud n
seid raskusi. Viimas
valimiste tagajärjel on
tunduvalt muutunud den
kasuks ja kuna praeguse
tu koosseisus on
mõlemasse parteisse
kohtunikke, siis on
Reaganil raskusi tekk
viimase kandidaadi
Robert Borg'i kinnitam

Ägeda vastuseisu Bo
tamiseks on põhjusta
äärmuslikud konser
vaated põhiseaduse
damisel, mis vastaste a
ameerika ühiskonn
möödunud sajandisse/
ole suudetud unustada
president Nixon'i aegse
nistrina vallandas Se
määratud eri-prokurör
Fox'i, Nixon'i s
uurimise erikomisjoni
takistamise kavatsuse
vastuseisu kardetakse
guste kriitiliste küsimus
misel, nagu on seda n
abordile, mille vastane
konservatiivsete vaade
vähemusrahvuste õigu
damisel USA põhisead
milles tal on vastaste a
nenud vaated. Kaht
Bork'i kinnitamise-
Riigikohtuniku kohal
vam kui see on o
varema kandidaadi p
isegi USA õigusteadla
ole tema kinnitamist
seisukohal, kuigi tema
teadmistes Riigikohtu
kahelda.

Kuna president
vaatamata liberaalsete
sioonide nõudmistele
didatuuri tagasi võtnu
asendanud seda kelle
toimub asja tähtsust
praegu Bork'i interv
Senati komitee poolt.
takse Senatile hääletan
kahtlemata kujuneb
vägikaika-vedamise
praeguseni veel u
senaatorit on erapoole
hal, siis on mõlem
alustanud ägedat kamp
pooldajate-arvu suure
Selle ajakirjanduse
kaudu toimuvaks k
kulutatakse asjatundj
umbes 20 miljonit dol

Vajatakse LAPSE

6-kuusele tütrele m
Bayview ja Eglinton,
nädalas. Helistada
pärast kella 6 õ.

Eesti toit
valmistar
kui endal ei ole a
MEIE VALMI
Peod, pulmad, r
TIIU ROISE
tel. 492-7614; 4

USA uus riigikohtunik tüliõunaks

President Reagan on senini saanud täita kõik USA Riigikohtunike vakantseks jäänud kohad oma parteisse kuuluvate kandidaatidega, sest Senatis oli vabariiklaste enamus ja presidendi poolt esitatud kandidaatide kinnitamiseks ei tekkinud mingisuguseid raskusi. Viimaste Senati valimiste tagajärjel on koosseis tunduvalt muutunud demokraatide kasuks ja kuna praeguse Riigikohtu koosseisus on võrdselt mõlemasse parteisse kuuluvaid kohtunikke, siis on president Reaganil raskusi tekkinud oma viimase kandidaadi kohtunik Robert Borg'i kinnitamisel.

Ägeda vastuseisu Borg'i kinnitamiseks on põhjustanud tema äärmuslikud konservatiivsed vaated põhiseaduse tõlgendamisel, mis vastaste arvates viib ameerika ühiskonna tagasi möödunud sajandisse. Samuti ei ole suudetud unustada, et Borg president Nixon'i aegse kohtuministrina vallandas Senati poolt määratud eri-prokurör Archibald Fox'i, Nixon'i süütegude uurimise erikomisjoni juurdluse takistamise kavatsusega. Tema vastuseisu kardetakse mitmesuguste kriitiliste küsimuste otsustamisel, nagu on seda naiste õigus abordile, mille vastane on ta oma konservatiivsete vaadete tõttu, ja vähemusrahvuste õiguste tõlgendamisel USA põhiseaduse alusel, milles tal on vastaste arvates iganenud vaated. Kahtlemata on Bork'i kinnitamise-protseduur Riigikohtuniku kohale aegavõtvam kui see on olnud ühegi varema kandidaadi puhul, sest isegi USA õigusteadlaste ühing ei ole tema kinnitamist pooldaval seisukohal, kuigi tema võimetes ja teadmistes Riigikohtunikuna ei kahelda.

Kuna president Reagan vaatamata liberaalsete organisatsioonide nõudmistele Bork'i kandidatuuri tagasi võtnud ei ole ja asendanud seda kellegi teisega, toimub asja tähtsust arvestades praegu Bork'i intervjueerimine Senati komitee poolt. See esitatakse Senatile hääletamiseks, mis kahtlemata kujuneb poliitiliseks vägikaika-vedamiseks. Kuna praeguseni veel umbes 20 senaatorit on erapooletul seisukohal, siis on mõlemad grupid alustanud ägedat kampaaniat oma pooldajate-arvu suurendamiseks. Selle ajakirjanduse ja raadio kaudu toimuvaks kampaaniaks kulutatakse asjatundjate arvates umbes 20 miljonit dollarit.

h. kivi

Toronto eesti maletajad võistlemas

Toronto Eesti Maleklubi on alustanud uut hooaega ja juba on korraldatud kaks mänguõhtut. 10. septembril peetud võistlusel tuli esimeseks Peter Smeelen 5 punktiga, teiseks jäi Max Pentre 4. p., kuna 3.-5. kohti jagasid 3 punktiga T. Raamat, Jüri Elken ja Walter Puna. Üldse võttis turniirist osa 12 maletajat. Turniiri juhatas L. Joselin.

Teine mänguõhtu peeti 20. sept., kus 14-st võistlejast tuli esikohale Voldemar Jaanberg 4 punktiga; ta on endine TEM'i meister, kes tuli tagasi maletajate hulka. Teist ja kolmandat kohta jagasid 3 punktiga Jaak Järve ja Max Pentre, 4.—10. kohta jagasid 2 punktiga seitse maletajat: G. Orgusaar, E. Türner, J. Elken, W. Puna, Riki Roos/Alfred Kuus, Helmut Aavik ja Tõnu Petersoo.

Toronto eesti maletaja Arvi Kaldveer sai hiljuti 80-aastaseks. Ta mängis 1956. aasta järel TEM'i „A" meeskonnas ja tuli teiseks 1986.a. Eesti Korporatsioonide Liidu poolt korraldatud akadeemilisel turniiril. Ta oli ka Eesti meister tennises 1926. a. ja mitmekordne rahvusmeeskonna liige.

Järgmine mänguõhtu peetakse neljapäeval, 15. okt. kell 7 õhtul.

Otsin Floridasse sõiduks (okt. lõpul) KAASSÕITJAT-JUHTI
Helistada H. Lilleorg 447-8980

VAJATAKSE
õpetaja kutsega (ECE) või vastava haridusega
lasteaia õpetajat
Helistage Arja Lindfors, tel. 884-7838
WOODLANE DAYNURSERY
124 Woodlane, Richmond Hill, Ont. L4C 4W1

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

Kanada teabetalituse abiga on vastused hõlpsalt saadaval telefoni kaudu.

Küsimustele Kanada riiklike programmide ja teeninduste kohta

Kanada teabetalitus (Reference Canada) aitab kanadalasi vajaliku informatsiooni hankimisel Kanada riiklike programmide ja teeninduste kohta. Teie kohalik Kanada teabetalituse osakond suunab Teid vastavasse riiklikku asutusse, mis on kõige võimelisem vastama Teie küsimustele inglise ja prantsuse keeles kella 8.30 e.l. kuni kella 4.30 p.l. esmaspäevast reedeni.

- Ontario's helistage:
  Ottawa (613)995-7151
  North Bay (705)476-4910
  Toronto (416)973-1993
  Tariifivaba Ottawa/Hull piirkond 1-800-267-0340
  Piirkonna koodid 705, 807 1-800-461-1664
  Kõik teised Ontario elanikud 1-800-387-0700
- Quebec'is helistage:
  QUEBEC'I SIDETEENINDUS (COMMUNICATION-QUEBEC)
  Kohalikud numbrid on saadaval telefoniraamatu sinistel lehekülgedel, kärpes „Communication-Quebec"
  Kaugekõnede puhul helistage "0" ja küsige Zenith Communication-Quebec.
  Kanada teabetalitus opereerib koostöös provintsi informatsiooni-teenindusega.
- Prince Edward Island'is helistage:
  SAARE INFORMATSIOONI-TEENINDUS (ISLAND INQUIRIES)
  Charlottetown (902)368-5050
  Tariifivaba 1-368-5050
  Kanada teabetalitus opereerib koostöös provintsi informatsiooni-teenindusega.
- New Brunswick'is helistage:
  NEW BRUNSWICK'I INFORMATSIOONI-TEENINDUS (NEW BRUNSWICK INFORMATION SERVICE)
  Fredericton (506)453-2525
  Tariifivaba 1-800-42-4400
  Kanada teabetalitus opereerib koostöös provintsi informatsiooni-teenindusega.
- Newfoundland'is helistage:
  St. John's (709)772-4365
  Tariifivaba 1-800-563-2432
- Nova Scotia's helistage:
  Halifax (902)426-8092
  Tariifivaba 1-426-8092
- Yukon Territory's helistage:
  YUKON'I INFORMATSIOONI-KESKUS (YUKON INQUIRY CENTRE)
  Whitehorse (403)667-5811
  Tariifivaba 1-667-5955
  Kanada teabetalitus opereerib koostöös provintsi informatsiooni-teenindusega.
- Saskatchevan'is helistage:
  Regina (306)780-6683
  Tariifivaba 1-800-667-7160
- Briti Kolumbia's helistage:
  Vancouver (604)666-5555
  Tariifivaba 1-800-663-1381
  Zenith 08918 (Atlin)
- Alberta's helistage:
  Calgary (403)292-4998
  Edmonton (403)420-2021
  Tariifivaba 1-800-232-9481
- Manitoba's helistage:
  KODANIKE INFORMATSIOONI-TEENINDUS (CITIZENS INQUIRY SERVICE)
  Winnipeg (204)945-3744
  Tariifivaba 1-800-282-8060
  Kanada teabetalitus opereerib koostöös provintsi informatsiooni-teenindusega.

Department of Supply & Services. Ministère des Approvisionnements et Services.
Canada

Vajatakse LAPSEHOIDJAT
6-kuusele tütrele meie kodus, Bayview ja Eglinton, 3—5 päeva nädalas. Helistada 486-7036 pärast kella 6 õ.

Eesti toitude valmistamine
kui endal ei ole aega . . .
MEIE VALMISTAME
Peod, pulmad, matused
TIIU ROISER —
tel. 492-7614; 485-9886

SPORT

Kanada võitis „Canada Cup'i"

Umbes samaaegselt kergejõustiku suurvõistlustega Roomas leidis aset siinpool Atlandi teine sportlik suursündmus, mida samuti jälgis TV kaudu miljoneid huvilisi, sellele vaatamata, et osavõtjateks oli ainult kuus maad — Kanada, USA, N. Liit, Rootsi, Soome ja Tshehhoslovakkia. Jutt on nimelt neljandat korda toimunud „Kanada karika" turniirist jäähokis. Esimene, 1976. a. peetu lõppes Kanada võiduga, samuti 1984 aasta oma, kuna 1981. a. triumfeerisid venelased.

Venelased ja rootslased on alahinnanud selle turniiri tähtsust, pidades seda rohkem „suviseks harjutamiseks". Ametlikud maailmameistrivõistlused (mis tänavu peeti Viinis ja tõid võidu Rootsile) olevat seevastu kõige tähtsamad. Kanadas aga ollakse vastupidisel seisukohal. „Kanada karika" võistlustel saab iga riik moodustada rahvusmeeskonna oma maa parimatest mängijatest, ja on seega tõelised võistlused maailma parima nimele. Kanadal, osaliselt ka USA-l, Soomel ja Rootsil pole aga pikaleveniva NHL-i finaalringi tõttu see võimalik.

Tänavused heitlused ihaldatud „Cup'ile" kujunesid väga pinevateks, eriti viimased kolm otsustavat mängu. Kvalifikatsiooniturniir, kus iga maa kohtus teisega, andis korraldajate poolt soovitud maade järjestuse, mis tähendas seda, et kolmemängulises finaalis kohtusid Kanada ja N. Liit. Näiteks lõppmäng venelaste ja Tshehhoslovakkide vahel oleks üsna vähe huvi äratanud: Nüüd aga elas kogu maa kaasa kahe suure vastase jõukatsumisele.

Huvitaval kombel lõppesid kõik kolm mängu ühesuguse tulemusega — 6:5. Kaks neist Kanada (mis tähendas karikavõitu) ja üks venelaste võiduga. Esimeses kahes mängus otsustati võitja kusimus alles lisaajal. Esimeses tõi lisaaeg venelastele võiduvärava, teises Kanadale. Selleks oli vaja kaht lisaaega, esimene, 20 min. pikkune ei andnud veel lahendust.

Ka kolmas mäng näis toovat lisaaja, kuid poolteist minutit enne lõppu, kui seis oli 5:5, õnnestus Kanada suurimal väravakütil, Mario Lemieux'il saata litter venelaste väravasse. Sellele järgnenud juubeldust on raske sõnadega edasi anda. Kuid võit ei tulnud kergesti. Venelastel ja tshehhidel olid mitu aastat kokkumänginud meeskonnad, Kanada meeskonnajuhid pidid aga sellise vormima vähem kui kuu ajaga mängijatest, kes seitse kuud enamikus olid üksteise vastu võidelnud erinevates meeskondades. Asja ei teinud kergemaks ka see, et paar-kolm olulise tähtsusega kaitsemängijat vigastuse tõttu ei saanud kaasa teha. Ja üks ei soovinud.

Veel üks Kanada meistritiitel Laura Randmaale

Augusti lõpus toimusid Londonis Kanada meistrivõistlused tennises alla 16-a noortele, mis kujunesid järjekordseks triumfiks meie noorele staarile, 15-aastasele Laura Randmaale. Finaali jõudmiseks alistas ta neli konkurenti. Viimases mängus oli ta vastaseks Monique Andres Burlingtonist, keda võitis ülekaalukalt 6:2, 6:1. Mängust tõi kirjelduse Toronto ajaleht „Star", pealkirjaga „Tippjuunior hiilgab". Teine Toronto ajaleht „Sun" märkis, et Randmaa on sellega nüüd võitnud mitmesuguseid Kanada meistritiitleid 14 korral. Seega rohkem kui praegused tippmängijad Kelesi ja Bassett kokku nende juunioraastatel. Viimase, septembris avaldatud ametliku edetabeli kohaselt on Randmaa Kanada naismängijate hulgas 18. kohal.

o

Augustikuus peeti Inglismaal invasportlaste (invaliidid) Maailma Esivõistlused ujumises, kus edukalt esined 13-aastane tütarlaps Tami Saj (ema eestlane) Thunder Bayst. Ta tuli teiseks 400 m kroolis ja kolmandaks 100 m seliliujumises.

Viimases kolmes mängus „vahtralehtede" ja venelaste vahel näidati eriti kõrgeklassilist mängu, mõningate ekspertide hinnangul parimad mängud, mis kunagi nähtud.

Ja venelased ei olnud ka kitsid kiitusega kanadalaste mängule. Mõttelisse maailma koondisse valiti neli mängijad Kanadast ja kaks N. Liidust. Ja nüüd on tekkinud omamoodi kummaline olukord. Mangijad, kes alles turniiri lõpupoole hakksid n.ö. üksteist leidma, peavad oma meeskondadesse tagasi minnes jälle üksteise vastu mängima!

Eesti-Soome maleturniir suvisel Kanada soomlaste suurpidustuste ajal. Pildil mängijad, foto keskel turniiri kohtunik Lembit Joselin. „A" grupis tulid võitjaiks 1.—2. kohta jagades Martin Veltman ja Jaak Triefeldt.

Spordiuudiseid kodumaalt

Septembri alguses Frunzes N. Liidu individuaalsetel esivõistlustel jahilaskmises esines kaevikrajal väga hästi Urmas Saaliste, kes sai 199 tabamust 200-st. Finaalis tuli veel juurde 25. Kokku seega 224, mis on kehtiva maailmarekordi kordamine ning andis Saalistele N. Liidu meistritiitli.

o

Vändra maratonil, milles startis 125 jooksjat, tuli esmakordselt Eesti meistriks Meelis Veilberg ajaga 2:22.59. 1972 aastast saadik ei ole Vändra maratoni võidetud nii kiire ajaga. Teise koha võitnud jooksja oli taga 7 minutit.

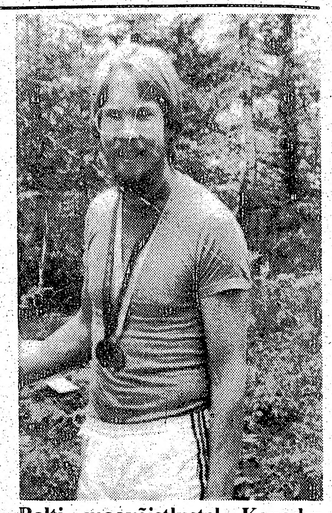

Balti maavõistlustel Kanadas mitmekordne medalimees (kuld standard-püstolis ja täiskaliibrilises püstolis, kuld mõlemis meeskonnas) — Peter Misler, tõusev täht Kanada püstolilaskjate peres. Peter on Toronto Eesti Püssi- ja Püstoliklubi liige, kes on väliseestlaste seas mitmed uued rekordid püstitanud.

KUSKIL IDARINDEL

1. Sõdurijutud

Aastavahetusel 1943/44. kodumaale jõudnud leegionäride kirjad märkisid asukohaks „kuskil idarindel." Sõdur kirjutas lühidalt ja eeskirja kohaselt. Kõige tähtsam, et oldi elus ja tervise juures, ega vajatud sugugi sõjalise saladuse avaldamist, et Eesti Leegion, tollal juba 20. Vabatahtlik Grenaderide Diviis, asus Neveli rindel.

Idarinde põhjaväegrupi lõunapoolseima üksusena asus diviis tol ajal Drissa jõe ja Nedzerdo järve vahelises lõigus. Aastavahetuseni jõudis noor diviis läbi lahingute, mis olid nii mõnegi tubli mehe võitlejate ridadest eemaldanud kas jäädavalt või ajutiselt. Nüüd olid esimesed tuleristsed juba unustatud, kergemad haavadki paranenud ja mõnel mehel tubli habe kasvatatud. Pikil talveõhtuil, valveteenistusest vabal ajal soojas punkris naril pikutades võis kõike mõõdunut mõnuga jutustada sõjamälestusina uutele juuretulijaile.

Jutumeestele jätkus tänulikku kuulajaskonda alati ning ainet muretses igapäevane elu ise. Ega need jõudejutud pajatanudki igakord järgitehtamatuist kangelastegudest või juhuse veidraist vingerpussidest; nad olid enamikus igapäevase elu märkamatud pudemed, mis välja nopiti teiste samasuguste seast.

Aeg ja jutustajad vormisid need pisisündmused lugudeks, mis rändasid suust suhu ja punkrist punkrisse, leidsid tee ka kaugele kodutarre. Nendes lugudes valati jäädavasse vormi rindesõduri tõeline elu oma rõõmude ja muredega, oma inimlikkuse ja ka kangelaslikkusega. Nendes jäädvustati sõdur ning raiuti ajalukku enamasti see nimetu võitleja, kelle nime iialgi ühelegi raamatulehekülgele ega mälestussambale ei kirjutata. Neid ei tuntudki igakord nende õige nime järgi. Sellepärast ongi neil jäädav koht kaaslaste südameis, kust aastate järgi äratatakse ellu kord üks, kord teine sõprade ringis.

Need on sõdurijutud, millele aine andnud inimene, see tundmatu inimene, kes mõnikord seisab oma saatuse ees alasti ja läbinähtavana.

Ühest noorest heledapäisest sõdurist, nimega Villi poleks kunagi räägitud, kui poleks leidunud sõpru, kes ta väikesest äpardusest tegid ajaviitejutunni. Ühel pärastlõuna esines Villi oma rühmaülemale ja palus temale määratud valvepostiaega ümber vahetada. Rühmaülem nõudis põhjust.

„Pean minema pataljoniülemale kirja näitama," vastas Villi ja arvas, et sellega on asi seletatud.

„Kirja näitama? Pataljoniülemale?" tingis aasta võrra vanem rühmaülem ja mõistatas edasi: „Naist hakkad võtma vist ja tahad kutsuda Vana isameheks." Selline jutt ajas Villile puna palge. Minema aga pidi ja sellepärast tuli tõde välja tuua. Nii saigi teada rühmaülem, varsti terve rühm ja hiljem teadis kogu kompanii, et ühel päeval sai pataljoniülem Villi kodustelt paki kirju, kõik Villi enda kirjutatud.

Esimene neist, mis kandis 5. mai 1943. aasta kuupäeva, kõlas nõnda: „Tere kodused! Olen kuskil õppelaagris. Terve ja rõõmus ning mul läheb hästi. Tervitab Villi."

Edasi reeglipäraselt igal nädalal üks: „Vt. minu kiri 05.05.43. Villi."

26. novembril oli kirjutatud: „Nüüd siis oleme rindel. Tervis on alles ja elu palju teisem kui laagris." Ja jällegi igal nädalal: „Vt. kiri 26.11.43."

Pataljoniülemal isiklikult polnud Villile tema lühikeste kirjade pärast midagi ette heita, aga nendega kaasas oli veel mõni rida, kus küsiti, miks poiss nii vähe kirjutab ja kas ei saaks asja nii korraldada, et kirjad rindelt ikka kirja mõõdu välja annaksid?! On ju poiss nüüd isa-ema asemel pataljoniülema hoole all! Kirja lõpurida — „paluks Teie korraldust" — näitas ilmselt asja tõsidust ja viitas sellele, et tegemist on põlvkond vanema sõjaväelisis asjus teadlilku inimesega. Talitati siis lühidalt ja selgelt: „Tule kirjaga igakord minu juure, enne kui posti paned. Kui osutub lühikeseks, kirjutame koos mõne rea juurde." Villil aga oli uus orjus juures, sest käsk on käsk. Ja kes neid pataljoniülemaid igakord teab mida nad mõtlevad!

Villi lühikene kirjaviis — „vaata minu kiri" — läks aga sõdurisõnastikku. Oma viimase kirja kirjutas Villi kolm kuud hiljem Narva rindelt. Kui pikk see kiri oli, seda ma ei tea.

Keegi ei oleks teadnud, et leegionis võitles Volga-mail sündinud Venemaa eestlane Johannes Laidoner, kui ta Neveli rindel poleks venelastele Meshno järvest vett müünud.

45. rügemendi II pataljoni lahutas venelasist paarisaja meetri laiune Meshno järv. Vastaspoolne kallas oli kõrge ja pikkade sirgete mändide järgi otsustades kuiva liivase pinnasega. Et asulaid vahetus läheduses polnud, kippusid venelased salaja Meshno järvest vett viima. Seda tunnistas õhtupimeduses jääraiumine ja hommikul selgesti nähtavad augud. Järv oli aga „ei-kellegi-vesi", seega polnud venelastel selle kasutamiseks mingit eesõigust. Et meie vett ise ei vajanud, siis ei pidanud ka vastane seda puutuma! See on juba „ei-kellegi-maade" kirjutamatu seadus. Valges suunati kuulipildujad jääaukudele välja, ja niipea kui kostis pangede kolin, vajutati sõrmega päästikule.

Venelased kannatasid seda mõnda aega, ühel õhtul aga kutsusid meid läbirääkimisile järve vee kasutamise pärast.

Järgneb

Kaks ho kunstinä

Kahe samaaegse nädalalõpul sügisene ee Northern District Libr View Blvd.) Need on (EKKT) XXXII aastar Centre's Kai Kää kunstinäitus.

EKKT kunstinäitus japanekute arvult ee suurem, kokku 62 töö kunstnikult. Esinevad Hel man (3 tööd), Jaak Järve Järve (5), Kai Käärid (5 McInnes (5), Ervin Mil Elga Niglas (3), Erna Re Piret Sarapuu (3), H. Sil (2), Juta Tuul (5), John Ta Aarne Vahtra (3), Ants V ja Benita Vomm (4). uued koondise liikmed Ju ja Aarne Vahtra. Uute juurdetulekuga on organis liikmete pere kasvanud, des samaaegselt eesti kunstilise loomingu ü Näitusel äratavad täh McInnese õhuliselt tu akvarellid ja Piret Sarap maalid. Muus osas on t tavad siinsete eesti ku „käekirjas", kus uudsust A. Vahtra. Näitus jääb oktoobri lõpuni raama lahtioleku aegadel, tööp kl. 10—8.30 õ., laupäev 9—5 p.l. (Vaatleme lähemalt ühes meie järgnevas numbris).

Kai Kääridi ülevaat toimus Läti Kultuurikesku

„Rahvuss enam vaja

Filosoofiadoktor „Rahvussuhetest sotsi ja varjamatult, millis Kuid sellest artiklist v enam tarvis isegi rahv — suur vene rahvas „ühiskonnaelu interr ütleb P. Kenkmann „

„. . .meie maa, se Eesti rahvastiku koosseis mine. Üldine tende iseloomulik teistelegi N piirkondadele — on s tepõhirahvusest elanikko tähtsuse suurenemine k vastikus."

„Küsitlusel märkis neli ku tartlastest, et töökolle neil mitmerahvuseline. pooled töötajad märgi nende töökaaslased eestlased, neljandikul a dustavad eestlased enam

Küsitletuist on igal k perekonnal või lähisugul ning igal teisel maja- või naabrite hulgas teistest r isikuid. Mõistetavalt tepõhirahvusest elani eestlastega koos elajaid kui vastupidi.

Teavet teiste liiduvaba nende rahvaste kohta hin oluliseks kuni 30 protsent tud eestlastest ja üle 40

nada soomlaste suur-
eskel turniiri kohtunik
võitjaiks 1.—2. kohta
eldt.

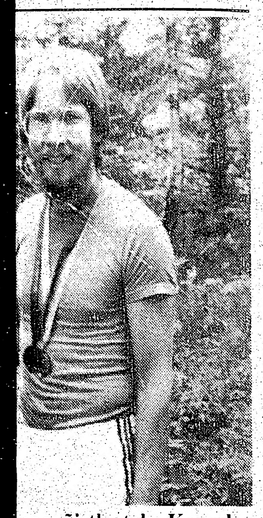

maavõistlustel Kanadas
ordne medalimees (kuld
d-püstolis ja täiskaliibri-
üstolis, kuld mõlemis
nnas) — Peter Misler,
äht Kanada püstolilask-
res. Peter on Toronto
issi- ja Püstoliklubi liige,
väliseestlaste seas mitm-
rekordid püstitanud.

mai 1943. aasta kuupäe-
Olen kuskil õppelaagris.
nästi. Tervitab Villi."
lalal üks: „Vt. minu kiri

„Nüüd siis oleme rindel.
n kui laagris." Ja jällegi
..

nud Villile tema lühikeste
ga nendega kaasas oli veel
nii vähe kirjutab ja kas ei
d rindelt ikka kirja mõõdu
üd isa-ema asemel patal-
ida — „paluks Teie kor-
sidust ja viitas sellele, et
õjaväelisis asjus teadlilku
ja selgelt: „Tule kirjaga
osti paned. Kui osutub
rea juurde." Villil aga oli
käsk. Ja kes neid patal-
ad mõtlevad!

vaata minu kiri" — läks
se kirja kirjutas Villi kolm
ikk see kiri oli, seda ma ei

gionis võitles Volga-mail
hannes Laidoner, kui ta
le Meshno järvest vett

ahutas venelasist paarisaja
spoolne kallas oli kõrge ja
sustades kuiva liivase pin-
neduses polnud, kippusid
vett viima. Seda tunnistas
mmikul selgesti nähtavad
egi-vesi", seega polnud
git eesõigust. Et meie vett
vastane seda puutuma! See
rjutamatu seadus. Valges
välja, ja niipea kui kostis
päästikule.
nõnda aega, ühel õhtul aga
rve vee kasutamise pärast.

Järgneb

kirjandus • kunst • muusika

Kaks hooaja alguse kunstinäitust

Kahe samaaegse kunstinäitusega avati möödunud nädalalõpul sügisene eesti kunstinäituste hooaeg. 1. oktoobril Northern District Library — Stairwell galeriis (40 Orchard View Blvd.) Need on Eesti Kunstnike Koondis Torontos (EKKT) XXXII aastanäitus ja Latvian Canadian Cultural Centre's Kai Kääridi nädalalõpu retrospektiivne kunstinäitus.

EKKT kunstinäitus on väljapanekute arvult eelmisist suurem, kokku 62 tööd 15-lt kunstnikult. Esinevad Helmi Herman (3 tööd), Jaak Järve (4), Mai Järve (5), Kai Käärid (5), K.L. McInnes (5), Ervin Milvek (4), Elga Niglas (3), Erna Relvik (4), Piret Sarapuu (3), H. Silberberg (2), Juta Tuul (5), John Tanner (6) Aarne Vahtra (3), Ants Vomm (3) ja Benita Vomm (4). Neist on uued koondise liikmed Juta Tuul ja Aarne Vahtra. Uute liikmete juurdetulekuga on organisatsiooni liikmete pere kasvanud, rikastades samaaegselt eesti kujutavkunstilise loomingu üldpilti. Näitusel äratavad tähelepanu McInnese õhuliselt tundlikud akvarellid ja Piret Sarapuu siidmaalid. Muus osas on tööd tuttavad siinsete eesti kunstnike „käekirjas", kus uudsust pakub A. Vahtra. Näitus jääb avatuks oktoobri lõpuni raamatukogu lahtioleku aegadel, tööpäevadel kl. 10—8.30 õ., laupäevadel kl. 9—5 p.l. (Vaatleme näitust lähemalt ühes meie ajalehe järgnevas numbris).

Kai Kääridi ülevaatenäitus toimus Läti Kultuurikeskuse galeriis. Kunstnik esitas töid, mis osalt olid Toronto eestlastele juba nähtud. Suurem grupp 26-st väljapandud tööst hõlmas akrüülmaale ja akvarelle (16), väiksemad grupid õlimaale, õli kollaazhi, paari sulejoonistust ja pastelli, väljendades kunstniku tugeva värvimeelega nähtud loodust, lilli ja üksikuid maastikke. Näituse ametlikuks avajaks oli EKKT juhatuseliige Mai Järve, sidudes näituse korraldamist lätlaste kultuurikeskuses Kanada mitmekultuurilise ühiskonna nähtusena. Külastajate hulgas oli ka lätlasi, kes olid ilmselt huvitatud eestlaste kunstiloomingust.

Kai Kääridil on ees veel kaks iseseisvat kunstinäitust, 31. okt.—1. nov. Toronto Eesti Majas teemanäitus uutest töödest „Puhkeaja inspiratsioonid", mis pärast Eesti Majas toimunud näitust viiakse edasi Toronto University Women's Club ruumidesse (162 St. George St.), kus see jääb avatuks 2. detsembrini. Esimese näituse avajaks on Kanada Kunstiakadeemia liige Vello Hubel, teises ülikooli naisklubi esinaine Florence Scroggie.

H.

Grupp kunstnikke maale üles panemas. Vasakult: John Tanner, Elga Niglas, Ants Vomm, Mai Järve, Ervin Milvek, Erna Relvik ja Jaak Järve **Foto: Kai Käärid**

„Rahvussuhteid pole varsti enam vajagi"

Filosoofiadoktor Paul Kenkmann oma artiklis „Rahvussuhetest sotsioloogia pilguga" Tartus, näitab selgelt ja varjamatult, milliseks peavad kujunema rahvussuhted. Kuid sellest artiklist võib välja lugeda ka seda, et varsti pole enam tarvis isegi rahvussuhteid. Eksisteerima jääb vaid üks — suur vene rahvas. N. Liidus nimetatakse seda nähtust „ühiskonnaelu internatsionaliseerumiseks". Selle aluseks, ütleb P. Kenkmann „Eesti Kommunistis", on:

„. . .meie maa, sealhulgas Eesti rahvastiku koosseisu muutumine. Üldine tendents — iseloomulik teistelegi N. Liidu piirkondadele — on siin mittepõhirahvusest elanikkonna osatähtsuse suurenemine kogu rahvastikus."

„Küsitlusel märkis neli viiendiku tartlastest, et töökollektiiv on neil mitmerahvuseline. Peaaegu pooled töötajad märgivad, et nende töökaaslased on kõik eestlased, neljandikul aga moodustavad eestlased enamiku.

Küsitletuist on igal kolmandal perekonnal või lähisugulaste seas ning igal teisel maja- või korterinaabrite hulgas teistest rahvustest isikuid. Mõistetavalt on mittepõhirahvusest elanike seas eestlastega koos elajaid rohkem kui vastupidi.

Teavet teiste liiduvabariikide ja nende rahvaste kohta hindab väga oluliseks kuni 30 protsenti küsitletud eestlastest ja üle 40 protsendi teiste rahvuste esindajaist, seda infot ebaoluliseks pidajaid on eestlaste seas omakorda veidi rohkem.

Populaarse ja autoriteetse „Edasi" kõrval on Tartus eriti tuntav venekeelse teabelevitaja puudumine. Meie uuringu tulemustelgi oli osa selles, et ilmuma hakkas teine linnaleht „Vperjod" (tõlkes: „Edasi" — Toim.).

EPL

Kultuurimärkmeid kodumaalt

Haapsalus toimus kümnendat korda „Valge Daami" pidustus. Üheks osaks oli isetegevuslike estraadisolistide võistlus, kus peaauhinna võitis Anneli Villems Raplast. I koha Zoja Ostrovskaja Rakverest ja Kaupo Tartu Hiiumaalt, II koha Eve Juhansoo Pärnu rajoonist ja Ene Vilipuu Valgast, III koha Marika Veeoru Rakverest. Peale lauljate võistlesid ka uued Haapsalu mereteemalised laulud. I auhinna pälvis A. Villemsi esitatud Lauri Laubre laul „Vari" Sven Kreegi sõnadele. Teist ja kolmandat auhinda jagasid Feliks Mandre laul „Siin teda näeb Valge Daam" Heldur Kärmi sõnadele Zoja Ostrovskaja esituses ning Kaupo Tartu laul „Merele" autori esituses.

o

Kirblas, Läänemaal avati professor Eerik Kumari sünnikoha läheduses mälestuskivi tema teenete märkimiseks Eesti looduskaitse ja linnuteadusele aluse panijana. Samal ajal korraldati Lihulas Matsalu Riikliku Looduskaitseala 30. aastapäeva tähistamisel konverents looduskaitsealaste ettekannetega.

„Sada aastat Oskar Lutsu sünnist"

Möödunud pühapäeval toimus Peetri kiriku saalis Bibliograafia Klubi ja koguduse naisringi ühisel korraldusel kirjanduslik pealelõuna „Sada aastat Oskar Lutsu sünnist". Naisringi poolt pakuti laudades istujaile kohvi, mille eel piiskop Karl Raudsepp ütles palvuse.

Pärast naisringi esinaise Elli Kalviku tervitust avas kavalise osa Asta Luik. tutvustades lühidalt Bibliograafilise Ringi tegevust, mis toimub Kanada föderaalvalitsuse tervishoiuministeeriumi programmi „New Horizons" toetusel. Klubis töötavad vanurid vabatahtlikult. Eesmärk on arhiivimaterjali kogumine ja Tartu Instituudi mitmesuguste materjalide töötlemine ning rahvuskultuuriliste ürituste korraldamine.

Alli Vähi luges katkendi Valve Saretoki artiklist „Tänu rõõmu eest", Harri Mürk esitas katkendi „Tootsi pulmast", A. Vähi katkendi „Kevade I" algusest, misjärel Aksella Lokk, ürituse peakoordinaator, vaatles kirjanik Lutsu ja tema vaimulapsi peamiselt „Kevade" ulatuses — Arnot, Tootsi, kellamees Liblet ja teisi, kelle vastu aastakümnete jooksul pole lugejate huvi vähenenud. Luts andis sellest ajajärgust tõemeelse pildi optimismi ja huumoriga. Need kujud on jäänud igavesti nooreks. Oma kirjanikukarjääri alguses Luts kirjutas mitu lühinäidendit, millest sai eriti populaarseks „Kapsapea". Lutsul oli kirjanikuna hea jutustajaanne, kuid puudus püsivam süvenenum tööviis. Oma 13-köitelises mälestuste-kogus vaatles ta läbielatut ilukirjanduslikult, andes sellele ajajärgule seni ajalooliselt hindamata tähenduse. Üldse on Lutsu peetud päiksekiireks eesti huumorivaeses kirjanduses. Ta suri 1953. aasta märtsis.

Oskar Lutsu matusest, nagu see Lembit Remmelgase mälestusis jäädvustatud, luges A. Vähi, näidates kuivõrd suureks rahvakogunemiseks kujunes see Tartus.

Viimasena esitati O. Lutsu draamateoste näitena lühinäidend „Pärijad", mis näib tänapäeval meiegi ühiskonnas olevat üsna aktuaalne. Tegelastena esinesid Ellen Irs Liisu, Erika Veskimets Leenu, Elsa Vellner Kadri ja Manni osades. Meestegelasina August Tomband Mardi, Kalle Viires Jüri ja Elmar Silm Jaagu osades. Kuuldemänguks nimetatud esitusvorm oli siiski kuuldemängu ja teatrietenduse vahepealne, kus A. Lokk andis edasi näidendi lavakujunduse kirjelduse ja autori märkmeid lavastajale. Nii pääses vaatajaini ka tegelaste osade kujunduse areng, ainult sõnul seletatavaks jäi tegevuse käik.

Lõpuks tänas Peetri koguduse naisringi esinaine E. Kalvik esinejaid lilledega ja koguduse nõukogu esimees ütles tänusõnu, märkides et kultuurilist ja usulist tegevust on võimalik ühendada, millest heaks näiteks oli äsjane pealelõuna.

H.O.

Ruberg viis külakosti soomlastele

26. septembril korraldas Toronto soomlaste Bethlehemma luteri kogudus väljasõidu Marmarasse, sealsesesse soomlaste kirikulaagri alale, kus neid vastu võeti ligi poolesaja kohaliku soome ühiskonna liikme poolt.

Pastor Aulis Jalonen teenis vaimulikus osas, misjärel Endel Ruberg esitas filmid „Ruberg" ja „Marssal Mannerheim"; viimane videofilm tehti mõne aasta eest ja kirjeldab mitmekülgselt soome suurt sõjameest ja riigijuhti arhiividokumentide valgusel.

Teatavasti lahkub õpetaja A. Jalonen 27. oktoobril Torontost ja asub Soome, Tamperes olevale töökohale. Õp. A. Salonen on väga tuntud ka eestlastele, kuna ta oli Peetri koguduses abiõpetajaks ja valdab küllaldaselt eesti keelt.

Ilmus müügile sobiva JÕULU- või SÜNNIPÄEVAKINGINA uudis-koguteos

„ÕIGUS JA TÕDE"

käsitledes üle-eestilist põgenemist 1944. a.

Mälestusjutustused 37 autorilt, koostanud Roman Marley. Kõvas köites, 343 lehekülge, 14 fotot, hind $23.00.

Müügil „VABA EESTLASE" talituses

Saatekulu Kanadas $1.75, mujale $3.75

Ristsõna nr. 1400

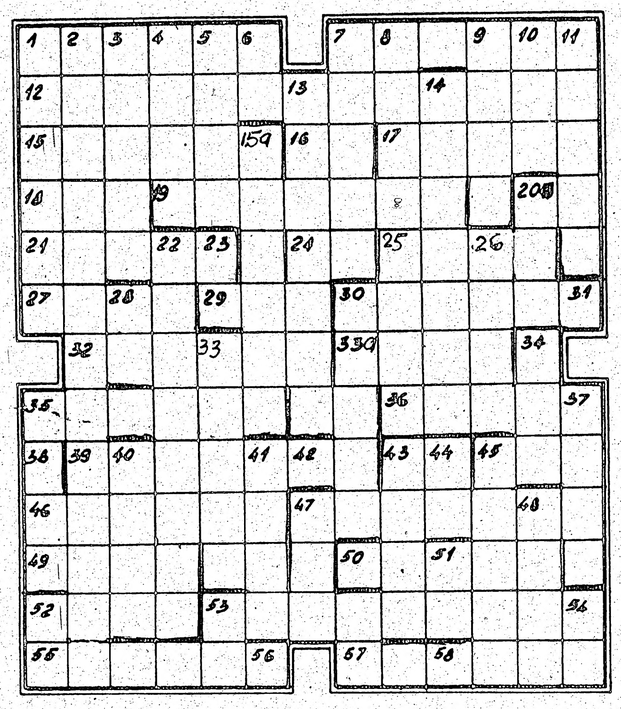

PÕIKREAD: 1. Äärmiselt tugev torm, 7. Sugupooled, 12. Ehitama, kokku seadma, 15. Endise nimega Formoosa, 16. Asesõna inglise keeles, 17. Kukerpall, mürgel, 18. Veelind, 19. Milleski teisega sarnanev ese, nähtus, vm., 20. Jõgi Lätis, 21. Omaaegne Eesti filmitsensor, 24. On — ühes võõrkeeles, 25. Linn Soomes, 27. Riidenagi, 29. Kunst — inglise keeles, 30. 1930-ndate aastate eesti paremaid jalgpallureid, 32. Lind, 33a. Kuulus supelrand Vahemere ääres, 35. Julgus, uljus, 36. Suletud, 39. Suur kaevandusettevõte Quebecis, 43. Vanuse, 45. Küsimus, 46. Austria paremaid jalgpallimeeskondi, 47. Suur sõjalaevastik, 49. Tuntud nimi bensiinitarvitajatele, 50. . . . jõel — M. Metsanurga ajalooline romaan, 52. Ihunuhtlus, 53. P. Abrahami populaarne operett, 55. Türgi pealinn, 57. Vahend toidu ettekandmiseks.

PÜSTREAD: 1. Mõiste muusikas, 2. Kuulus Norra polaarmaade uurija, eesnimi ja nimi, 3. Tütarlaste tervitamisviis, 4. Küla Saaremaal, 5. Vorm sõnast atma, 6. Number — lüh., 7. Suur eepiline värssteos, 8. Metoodika eriteadlane, 9. Vajalik ese teatud ilma puhul, 10. . . . ritus — väljateeninud, erru läinud vaimulik, professor, vm. — algupärases kirjaviisis, 11. . . . -laama — budausuliste kõrgeim vaimulik, 13. . . . poiss — kasvatamatu, ulakas, 14. Endine vald Läänemaal, 15a. Juurvili, 20a. Viljarõuk, 22. Seal asub Toronto, 23. Naatriumi sümbol, 26. Vorm sõnast laduma, 28. Noot, 30. Mehenimi, 33. Naiskuju Vanas Testamendis, 34. Naisenimi, 35. Riietusese, 37. Võõrasisa, 40. Siberi suuremaid linnu, 41. Maakeral kaks, inimesel üks, 44. Kaksikvokaal, 45. Laevadele ohtlikud, 47. Hulk, 48. Veidrustesse kalduv hispaania kunstnik, 51. Artikkel hispaania keeles, 53. Mehe tiitli lühend, 54. Lehekülg — lühend.

RISTSÕNA NR. 1399
LAHENDUS

PÕIKREAD: 4. Faust, 7. Tuhat, 9. Ciano, 11. Kukk, 12. Ahne, 13. Mini, 14. Presto, 16. Risti, 17. Eule, 18. Roosk, 20. Esto, 23. Osmik, 26. Arbuus, 29. Haav, 30. Aort, 31. Avad, 32. Kleis, 33. Kevad, 34. Naber.

PÜSTREAD: 1. Matk, 2. Oscar, 3. Rukis, 4. Fakiir, 5. Tihe, 6. Inetu, 8. Hunt, 10. Anse, 13. Missa, 14. Pross, 15. Oliiv, 19. Kohver, 21. Trall, 22. Oboe, 24. Saav, 25. Madal, 27. Uriin, 28. Utsal, 31. Akel.

JAAN ALMER

Katusetööd

Tel. 293-2128

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

TEADAANNE

„VABA EESTLASE" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad valed aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „VABA EESTLASE" TÄHTRAAMATUS avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, 120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2. Aadressid palutakse saata hiljemalt 31. OKTOOBRIKS. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

Lembit Kolk 80

Tänavu, 5. oktoobril jõudis tubli töömees Lembit Kolk 80 aasta künnisele. Lembit sündis Muhus, kus tema vanemad olid talupidajad. Alghariduse sai sünnikohas, kust koolitee viis edasi Saaremaa ühisgümnaasiumi, mille reaalharu lõpetas 1928. a. Sõjaväeteenistus algas Pärnus ja jatkus Sõjakooli aspirantide kursustel Tondil, Tallinnas, kust värske lipnik saadeti Narva.

Kolk astus Tartu ülikooli a. 1932, ühines Korp! Fraternitas Liviensisega järgmisel sügisel ja lõpetas Õigusteaduskonna 1935 aastal. Oma elu- ja töökohaks valis ta Tallinna, kus noor advokaat peagi otsustas õnne proovida poliitilisel tööpõllul. Vapside mässukatse ja põhiseaduse kriisi järel oli aeg selleks küps.

Kolk kandideeris Rahvuskogu valimistel detsembris 1936 kodukoha, Muhu-Põide valimispiirkonnas ja valiti esimese koja liikmeks. Rahvuskogu astus kokku veebruaris uue põhiseaduse väljatöötamiseks ja lõpetas ettenähtud ülesande 28. juulil 1937. Lembit Kolk on üks väheseid veel elus olevaid Rahvuskogu liikmeid.

Juba valimiste eel oli juubilar asunud tööle arhitekt Madis Kolk'i ehitusfirmasse tööde juhatajana, ja tema valvsa silma all valmis mitmeid hooneid Tallinnas, samuti Tartu linna veetorn. Töö jätkus Eesti Kalurite Keskuse juriskonsultina kuni esimese Nõukogude Liidu okupatsioonini ja hiljem plaaniosakonna ja konservitööstuste juhatajana. Võimuvahetusel toimunud „valimiste" üht eellugu kirjeldame Kolk'i oma sõnadega:

„Kohe peale võimu ülevõtmist, Zhdanovi korraldusel viidi läbi Riigikogu seadusevastased valimised 14. ja 15. juulil 1940. Laupäeval, 7. juulil 1940 sain Muhust venna käst telefonikõne teatega, et muhulased kavatsevad valimisteks üles seada omapoolse kandidaadi. „Kui oled nõus, sõida kohe Muhusse. Homme on Liival väike rahvakogunemine." Vajalik vorm täidetud, allkiri antud, vestlesime veel paar tundi uuest olukorrast, mida saaks ja peaks ette võtma. Esmaspäevaks töö ajaks olin Tallinnas tagasi. Keskpäeval sain vennalt uue telefonikõne. Varsti peale minu lahkumist Liivalt oli üks agaramaid Eesti Vabariigi likvideerijaid, Adolf Hint, Kuressaarest sinna jõudnud ja nõudnud minu sooviavalduse tühistamist, sest Töötava Rahva Liidu poolt olla juba kandidaat üles seatud. Kahte kandidaati ühes valimisringkonnas ei tohi olla. Nädala sees sain teate, et igal kandidaadil tuleb esitada valimisprogramm. Tulin selle ülesandega toime õigeks ajaks. Et kahte kandidaati ühes valimisringkonnas ei tohi olla, siis tühistatakse minu kandidatuur."

Saksa okupatsiooni alul töötas Kolk jälle Eesti Kalurite Keskuses, varustusosakonnas. Hiljem juhatas ta mootor-purjelaevade ehituskompaniid „Muhu" Pärnus, kuid põgenemisele asumine lõpetas tegevuse enneaegselt. Kuluks ära tuua üks seiklus sellest ajastust, juubilari oma sõnadega:

„1943. aasta varakevadel viisime grupi nn. „optante" Tallinnast Stokholmi. Meie kasutada oli 36 brutto reg.ton. mootor-purjekas. Olin sellel laeval motoristiks. Stokholmis viibisime kolm päeva. Tagasisõidul sattusime tormi kätte. Kaotasime esimese masti mitte kaugel Hiiumaa rannast.

Väikeste viperustega jõudsime Muhusse. Saksa piirivalvel oli põhjust kahelda meie äraoleku otstarbes. Istusin vahi all kuus tundi. Õnneks nad olid naiivsed."

Rootsi põgenes Kolk augusti lõpul 1944 sama laevaga millega oli toimunud esimene sõit. Rootsis leiva teenimine toimus mitmel tööalal ja -kohas, paadivineeri müümisest raamatupidaja ametini. Mais 1950 emigreerus Lembit Kolk, abikaasa Lydia ja Rootsis sündinud poeg Jüriga Kanadasse, asukohaga Toronto.

Siin on Kolk töötanud ehitusalal, esialgu puusepana, hiljem tööde juhatajana kuni 1978. aastani. Tema juhtimisel on valminud mitmedki harukordsed hooned. Siin võiks nimetada Ontario Science Centre ehitust selle stiililise omapäraga ja Toronto Ülikooli uut Medical Science hoonet, mis kerkis aastatel 1966—1968 ja oli üks tolle aja kallimatest ehitusprojektidest. Seal rakendati esmakordselt mitmeid ehitustehnilisi uuendusi.

Seltskondlikult on Kolk olnud mitmeti aktiivne. Ta on olnud Toronto Eesti Seltsi juhatuse liige ja T.E.S. Täienduskooli komitee liige. Jätkuvalt on ta Eesti Õigusteadlaste Ühingu ja Saarlaste Ühingu juhatuse liige. Raamat „Saare Rahvas Vabas Maailmas" on Kolk'i toimetatud, ja teda on austatud Saarlaste Ühingu teeneliseks liikmeks valimisega.

Suure ja olulise eripeatüki moodustab tegevus meie välisvõitluse alal. Eesti Vabariigis valitud rahvaesindajana on ta ex-officio liige kõigis Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu, hiljem Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, EKN'u, koosseisudes. Ta on olnud küll juhatuses, väliskomisjoni esimees, vabadusfondi komisjoni esimees, ja juriidilise komisjoni, aukohtu ja valimiste peakomitee liige. Teda on austatud EKN'u teenete-märgiga.

Novembris 1985 tegi L. Kolk EKN'u üldkoosolekul ettepaneku viia Eesti vägivaldne okupeerimine ja Nõukogude terror Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni ette sellega, et taotleda Eesti Vabariigi vastuvõtmist ÜRO'sse. See soovitus läks käiku, küll ametliku vaatleja staatuse aktsioonina, kui kõigi Balti rahvusgruppide ühisüritus. Kolk on aktsiooniga juhtivalt kaasa töötanud, eriti vajaliku materjali koostamisel ja levitamisel.

Korp! Fraternitas Liviensis'e kaasvennad soovivad Toronto Koondise esimesele ja mitmekordsele esimehele ja pikaajalisele sekretärile, koos paljude teiste sõpradega, tublile eestlasele Lembit Kolk'ile kõike head 80. juubelisünnipäeva puhul.

OLEV TRÄSS

Lugejakiri

Kuldne süda

Lugesin Musta Lindi Päevast St. Catharines, kus sütitava peokõne pidas Edward Birmingham. Meeleldi oleksin tahtnud sellest osa võtta, või ajalehest rohkem lugeda.

Siinkohal selgitaksin juhust meie kohtumisest Dawn ja Ed. Birmingham'idega jaanuaris, Acapulcos — Mehhikos. Vahetasime mõned laused me ühise hotelli rannaliival. Järgmisel päeval olime meie „merehädas". Tugevad lained purustasid mu jalaluu. Ed. Birmingham, nähes meie abitut olukorda asus kohe appi — lohutas mu abikaasat ja oli temaga kogu operatsiooni aja kestel, ca 4 tundi. Ta oli ka siis kõrval, kui tuli operatsiooni-arsti ja haigla kulude küllaltki komplitseeritud arvestamine, nii keeleliselt kui ka välisrahade suhtes. Sääl palus Ed. kõik oma creditkaardile panna ja see summa ei osutunud mitte väikeseks. Päälegi toimus see kõik ilma mingisuguse tagatiseta.

Kuna nende puhkeaeg lõppes enne meie aja täitumist, siis katsetasime „Wardair" lennuliiniga piletite vahetust, mis ei õnnestunud. Nõuti uute piletite lunastamist, millega me ei nõustunud. Nende äralend seega toimus 3 päeva meist varem. Öösel Torontosse jõudes nad enne edasi-sõitu St. Catharinesse helistasid mu pojale, et ta telliks ambulantsi meie saabumise ajaks. Hiljem veel tegid nad mitmeid järelpärmisi mu tervise suhtes.

Meil oli tõeline rõõm, kui nad oma kiirest tööajast leidsid aega meid Torontos külastada. Tunneme rõõmu sõprade üle, keda ei saa kunagi unustada. Et veel tänapäeval võid leida sarnast kuldset südant, on otse imestada.

Pidin seda kõige kirja panema, et saaksite tema häädust hinnata lisaks kõigi tema teistele teenetele kogu meie rahva hääks.

H.H.

Dawn ja Edward Birmingham

Nr. 75

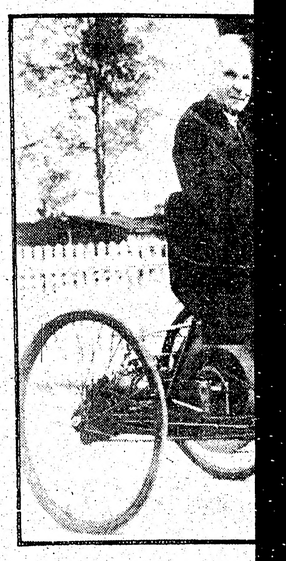

Henry Ford II surnud

DETROIT (UPI) — Siin sur 70-aastaselt Henry Ford I kuulsa Henry Ford'i pojapoeg Henry Ford II, kes suri kopsu põletikku, võttis Fordi aut kompanii üle oma vanaisa aastal 1945. Ta andis omakord kompanii juhtimise üle 198 aasta märtsis ning jättis sel uute mänedzheride hooleks, m on rahvusvahelise liikmesko naga. Ta juhatas finantsikom teed kuni 1982. aastani, mil t sai 65-aastaseks.

Henry Ford II oli kolm kord abielus ja ta viimane naine, e dine Kathleen DuRoss oli tem ga kui ta suri. Ta oli kolmand

EELK Kana konnalt 1987 tänupühaks:

Kõige vanemas Uue Tes jutab 1. Tessaloonika kirj tänulikud kõige eest, sest s Jeesuses Kristuses".

Lõikuse tänupüha on meil jäl ukse ees. Toome tänu Jumala selle aasta saagi eest, mis väljad ja aedadest kogutud. Vihmas päikses on seeme idanenud ja o kasvanud ja viimaks viljap teradega täidetud.

Ent elukiirustamises inime sageli ei võta aega, ka kui ae peakski olema, küsida, kes on v jasaagi andja.

Lõikuse tänupüha võtab se meile meelde tuletada, et Ju loomistöö on viljasaagile alus Seepärast toome lõiku tänupühal Jumalale tänu ja too seda tänu usus Jumalasse kui L jasse ja Jeesusse Kristusse maailma pattudest lunastajasse.

Kui algas Iisraelis odralõik varakevadel, toodi uudse vilja e mene viljavihk templisse liigutati altari ees selleks, et viljalõikusele minnakse, teata kellelt lõikus on. Hiljem kui nisulõikus ja hapendatud tehtud, toodi see uudse nisujah leib templisse (lev. 23,15) ja preestrile. Ta asetas selle altari ette. Siis tulid ka maakonda esindajad korvidega, milles se erisugust vilja: korvi põh odrad, siis nisu, oliivid, datl granaat-õunad, viigid ja viinam jad ja nad läksid lauldes templi (Ps. 102,1) „Ma rõõmustusin mulle öeldi: Läheme Jehoova k ta. Meie jalad seisid su värav Jeruusalem, kuhu läksid ü suguharud tänama Jehoo nime."

Nii ka meie oleme tähista

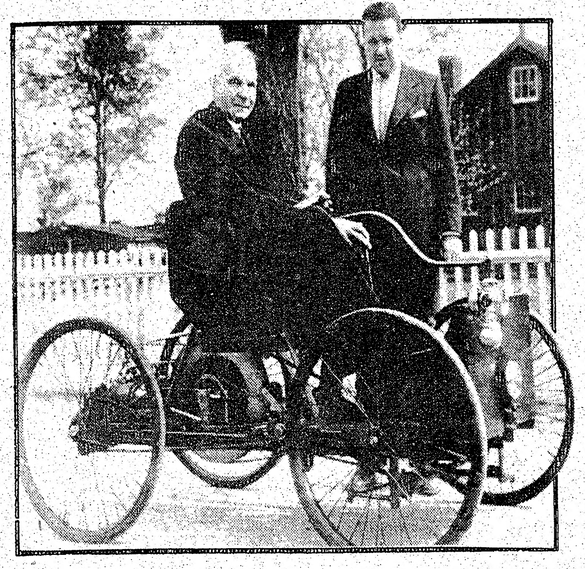

Henry Ford II surnud

DETROIT (UPI) — Siin suri 70-aastaselt Henry Ford II, kuulsa Henry Ford'i pojapoeg. Henry Ford II, kes suri kopsupõletikku, võttis Fordi autokompanii üle oma vanaisalt aastal 1945. Ta andis omakorda kompanii juhtimise üle 1980. aasta märtsis ning jättis selle uute mänedzheride hooleks, mis on rahvusvahelise liikmeskonnaga. Ta juhatas finantsikomiteed kuni 1982. aastani, mil ta sai 65-aastaseks.

Henry Ford II oli kolm korda abielus ja ta viimane naine, endine Kathleen DuRoss oli temaga kui ta suri. Ta oli kolmanda-generatsiooni miljonär, kel olid kodud Inglismaal Henleys, Detroidi eeslinnas Grosse Pointe's ja Palm Beach'is Floridas. Tal on üks poeg, Edsel B. Ford II, kaks tütart — Charlotte Downe ja Ann Scarborough, kuus lapselast, üks vend — William Clay Ford, kes on Detroidi jalgpalliklubi omanik, ja õde Josephine Buhl Ford. Teine vend Benson suri mõned aastad tagasi.

Pildil Henry Ford II oma vanaisaga. Henry II oli siis 29-aastane (1946) ja ta vanaisa Henry I — 83. Pojapoeg ei olevat vanaisaga eriti hästi läbi saanud ja kui talt kord küsiti, milliseid raamatuid vana Henry luges, vastas ta: „Ma ei usu, et et see vana värdjas (bastard) on elus ühtki raamatut lugenud."

EELK Kanada praost-konnalt 1987.a. lõikuse tänupühaks:

Kõige vanemas Uue Testamendi kirjas apostel Paulus kirjutab 1. Tessaloonika kirja 5. peatükis 18. salmis. „Olge tänulikud kõige eest, sest see on Jumala tahtmine teie suhtes Jeesuses Kristuses".

Lõikuse tänupüha on meil jälle ukse ees. Toome tänu Jumalale selle aasta saagi eest, mis väljadelt ja aedadest kogutud. Vihmas ja päikses on seeme idanenud ja oras kasvanud ja viimaks viljapead teradega täidetud.

Ent elukiirustamises inimene sageli ei võta aega, ka kui aega peakski olema, küsida, kes on viljasaagi andja.

Lõikuse tänupüha võtab seda meile meelde tuletada, et Jumala loomistöö on viljasaagile aluseks. Seepärast toome lõikuse tänupühal Jumalale tänu ja toome seda tänu usus Jumalasse kui Loojasse ja Jeesusse Kristusse kui maailma pattudest lunastajasse.

Kui algas Iisraelis odralõikus varakevadel, toodi uudse vilja esimene viljavihk templisse ja liigutati altari ees selleks, et kui viljalõikusele minnakse, teatakse kellelt lõikus on. Hiljem kui oli nisulõikus ja hapendatud leib tehtud, toodi see uudse nisujahust leib templisse (lev. 23,15) ja anti preestrile. Ta asetas selle altari ette. Siis tulid ka maakondade esindajad korvidega, milles seitse erisugust vilja: korvi põhjas odrad, siis nisu, oliivid, datlid, granaat-õunad, viigid ja viinamarjad ja nad läksid lauldes templisse (Ps. 102,1) „Ma rõõmustusin kui mulle öeldi: Läheme Jehoova kotta. Meie jalad seisid su väravais Jeruusalem, kuhu läksid üles suguharud tänama Jehoova nime."

Nii ka meie oleme tähistanud alati ja ka sel aastal lõikuse tänupüha. Altarite ees on viljavihud — puu- ja juurviljad. Kõik need viljad tuletagu meile meelde lõikust, millest saame igapäevase leiva. Meil on kõike nii rikkalikult, et toidupoes olles võime seda superlatiivides kirjeldada. Tõepoolest meil jääb vaid üks kutsumus: Tänada Jumalat kõige eest.

Tänu on tõusnud ja tõuseb südameist ka aegadel, mil ajasündmused on põhjustanud puuduse või viljaikalduse. Kui oli 30-aastane sõda, millega kaasus kohutav viletsus Euroopas — nälg ja surm — sel raskel ajal lõi Martin Rinckhart (1586-1649) laulu „Oh võtkem Jumalat suust südamest nüüd kiita" — või Johann Menzer — kui ta maja maha põles ja vara hävis, lõi ta laulu „Oh anna tuhat keelt sa mulle". Kui mõnedes maailma osades on toidupuuduse tõttu näljahäda — või mõnedel maadel peavad inimesed toidupoodide uste taga sabas seisma, siis oleneb see riikide majanduspoliitikast või mitmesugustest transporteerimise ja teistest takistustest.

Kuid Jumala tõotused on ikka ja jälle täitunud: „Nii kaua kui püsib maa, ei lõpe külv ega lõikus, külm ega kuum, suvi ega talv, päev ega öö (Gen. 8,22).

Jeesus tuletab aga ühte tõsiasja meile meelde: „Teie vanemad sõid kõrbes mannat ja surid sinna kõik (Joh. 6,31). Jeesus ütleb, et mina olen eluleib. Kes tuleb minu juurde, see ei näe nälga ja kes minusse usub sellele ei tule iigalgi jänu".

Seepärast söögem usus Jeesusest — tema sõnast — pattude andekssaamiseks ja igaveseks eluks.

Kui ajalik leivasöömine on lõppenud, siis eluleivast söömine valmistab meid ette, et meid kord kui nisuivakesi kogutakse taevasesse aita. Olgu Jumala õnnistus nii materjaalselt kui ka usu läbi meie kõigiga.

Op. O. GNADENTEICH

Tiibeti ülestõus suruti maha

LHASA (UPI) — Hiina sõjaväevõimud okupeerisid siin kõige pühama tiibetlaste templi ja Pekingist toodi lennutéel lisajõude, et vastuhakkavaid munki vaos hoida. Linnas pandi kehtima öine liikluskeeld. See oli möödunud neljapäeval toimunud vastuhaku otsene tulemus, mil tuhanded tiibetlased demonstreerisid, nõudes oma iseseisvuse taastamist. Nad pildusid hiina sõdureid ja politseinikke kividega ning said vastuseks automaatrelvade tuld. Ametlikult sai 6 tiibetlast surma ja 19 hiinlast vigastada, kuna 26 budausu munka olevat arreteeritud.

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD. REALTOR
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S 3Z2

Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toronto ja Ontario ulatuses.

- Tasuta hindamine
- Hüpoteek-laenunude korraldamine

Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

AVP
ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Kauaaegset lektorit
Heino Susi't
mälestab sügavas leinas
KOTKAJÄRVE METSAÜLIKOOL

Armast lektorit
Heino Susi't
mälestab leinas
METSAÜLIKOOL LÄÄNEKALDAL

Suurt eestlast ja ustavat sõpra
Heino Susi't
leinavad
KARL AUN abikaasaga
HEINO JÕE abikaasaga
VELLO SOOTS
OLEV TRÄSS abikaasaga

Manalasse varisenud relvavenda
Heino Susi't
mälestavad leinas
FELIX LAANSOO
RUDOLF OLLJUM
ÜLO RUMMA

Unustamatu
Heino Susi
KOTKAJÄRVE METSAKOOL

Community Services Office
Toronto Board of Education
155 College St., Toronto M5T 1P6

„The Toronto Board of Education occasionally uses translators who are fluent in Estonian and in English.

The current rate of pay is 15 cents per word for translators, and $10.00 per hour for interpretation (oral).

If you wish to be considered for registration with the Toronto Board of Education as a translator/interpreter, please contact the Community Services Office, Toronto Board of Education at 598-8355, for an application form."

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST

Heino Susi't

sündinud 27. juulil 1925
surnud 3. oktoobril 1987 Philadelphias

mälestavad leinas
täditütar ALICE BUCK perekonnaga Inglismaal
JOHANNES ja ELLEN TANNER perekonnaga Torontos

ARMAST SÕPRA JA ELUSELTSILIST

Oskar Müüd'i

leinab

MELANIE KUUSE

Aga suurim neist on armastus

Head kodukülanaabrit ja armast sõpra

Oskar Müüd'i

mälestavad leinas

MAILA ja ARNOLD HOLMBERG
AUGUST ja GERLINDE LEIS
LEANDER ja ELLA ÜKSIK
HELJU POMERANTS
LILIAN ja ROBERT BAXTER
PEETER ja ELLEN KAJU
EDUARD ja HELME KAJU
MEINHARD KAJU
THEODOR ADAMTAU abikaasaga

Lugupeetud endist juhatuseliiget

Oskar Müüd'i

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI Torontos

ARMAST RISTIISA JA SÕPRA

Oskar Müüd'i

sündinud 23. mail 1907 Hiiumaal
surnud 2. oktoobril 1987 Torontos

mälestavad leinas

ARVO TANNER
ELLEN ja JOHANNES TANNER
ERIK TANNER
INGRID ja DOUGLAS MACDONALD

Head ja abivalmis sõpra

Oskar Müüd'i

mälestavad kurbuses

ANTON PIRSO
HEINRICH JÕESAAR

Armast onu, mehevenda ja kauaaegset head sõpra

Oskar Müüd'i

mälestavad leinas

EBBA MÜID
LIIS VOOL
ERNA RÜÜTELMAN
OMAKSED kodumaal ja Rootsis

Heino Susi suri

Südamerabanduse tagajärjel suri 3. oktoobri hommikul oma kodus Amberis, Pennsylvanias keemiadoktor Heino Susi. Lahkunu oli sündinud 27. juulil 1925 ja läbi teinud kõik rasked katsumised, mida elu serveeris tema generatsioonile. Heino Susi oli soomepoiss, aktiivne osaline noorte kultuuripüüdlustes paguluses ja hiljem metsaülikoolide liikumise entusiast. Tema sulest on ilmunud palju erialaseid teaduslikke töid, neljaosaline ilukirjanduslik sari eesti sõdurpoiste elu-olust keerulistel aegadel ja viimasena alles käesoleval aastal noortele määratud ajalooraamat „Lugusid möödunud aegadest". Mõne aasta eest ilmus tema toimetamisel Kotkajärve Metsaülikooli koguteos. Metsaülikoolis ja metsakoolis oli Heino Susi üks haaravamaid ajalooõpetajaid. Ta töötas Ühendriikide põllumajandusministeeriumis Philadelphias uurimiskeemikuna ja professorina samas asuvas Drexelli Tehnilises Instituudis.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Mälestame armast sõpra ja sugulast

Oskar Müüd'i

ADA ja BERNHARD JÕE
LARISSA ja VILLEM LEPIK
LUDMILLA HOLMBERG

Kauaaegset kaastöölist

Heino Susi't

leinab

„VABA EESTLANE"

Armast

Heino Susi't

mälestavad

SILVA ja HELDUR MEEMA

Armast relvavenda

Heino Susi't

mälestavad sügavas leinas

SOOMEPOISID

Nr. 75

Armast sõpra ja kaassp

Mark

mäle
kaas

Südamlik kaastunne ab

Harry

su

AUGUST ja
VALVE RE
ANTS REI

Mälestame armast sug

Harry

Armas sugulane

Marga

AINUKE

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

Eestlaste poolt eelistat

MAT

Matusemaja on üle 115. a
sama perekonna poolt välj
niseeritud avarad ruumid,
parkimiseruumi.

Väär

ROSAR
FUNERAL

T.L. MORRIS

467 Sherbourne S
Tel

Armast sõpra ja kaassportlast

Mark Kann'u

mälestab ja avaldab südamliikku kaastunnet perekonnale

KALEVI VÕRKPALLI KLUBI

Südamlik kaastunne abikaasa Heljole ja poeg Henryle

Harry Laning'u

surma puhul

AUGUST ja MAIMO TAMMERAND perega
VALVE REIGO
ANTS REIGO perega

Mälestame armast sugulast

Harry Laning'ut

ROSALIE KANNIKE
LAINE ORAV perega
TOIVO LÕUAAS perega

Armas sugulane

Margareta Kilu

Sind mälestame leinas

EMMY HIIR perekonnaga
VILMA PÄRLI

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST
LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T.L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Heino Riga

IN MEMORIAM

Warkworthis, Kanadas, suri 17. juulil 1987 insener Heino Riga, neli nädalat pärast kaheksakümne aastaseks saamist. Ta sündis Tartus, käis Tallinna Reaalkoolis ja lõpetas selle 1926. aastal. Kõrgema hariduse ta sai Tallinna Tehnika Ülikoolis, mille ta lõpetas 1935. a. kultuurtehnika alal. Kodumaal ta töötas insenerina omal alal mitmes riiklikus asutuses, nende hulgas mõnda aega maakorraldajana Saaremaa Maa-Ametis.

Põgenikupõlv algas tal koos abikaasa Eviga Lundis, Rootsis. Pärast mõne-aastast töötamist insenerina sealse linnavalitsuse juures asuti Kanadasse. Esialgul Trentonisse ja siis Torontosse. Toronto linnavalitsuse teenistuses olles ta kujundas ja ehitas väiksemaid ja suuremaid pumbajaamu ja torustikke Toronto metropoli piirides. Kanada kutseõiguse saamiseks õiendas ta vastavad eksamid. Ta oli ka Kanada inseneride ühingu liige.

Et oleks aega eriharrastusteks ja ka oma uue maakodu ülesehitamiseks asusid Rigad erru 1969. aastal, kuigi neil oli veel mõned aastad puudu täispensioni ajast.

H. Rigal oli mitmeid huvialasid. Ta oli kirjamees. Ta luuletas, ta on kirjutanud mitmeid lühemaid ja pikemaid novelle, humoristlikke vesteid, filosoofilisi arutlusi, poliitilisi ja päevakohaseid kommentaare ja artikleid eesti- ja ingliskeelsetele ajalehtedele. Ilukirjanduslikud teosed kõik mingi varjunime all, nagu Ässar, Tuusa, Tiht, Kont jt.

1969.a. ilmub tal trükist 70-leheküljeline luuletuskogu „Seitse silda ja üks paat." Tiiu Ässari varjunime all. 1974.a. ilmub tal teine luuletuskogu „Nagu liiv mere ääres", sama varjunime all.

1971. aastal hakkab ta välja andma ja toimetama kahekeelset kuukirja „Varrak". Selle kuukirja juhtmõtteks ta on valinud: „Pole midagi tähtsamat kui isiku vabadus, ega midagi tarvilikumat kui selle kaitse." See „hallis kuues" kuukiri, nagu ta seda nimetas kulude kokkuhoiuks kasutatud odavama paberi pärast, lõpetas ilmumise 61.-numbriga 1979. aastal. Selle järele hakkas ilmuma „Varraku jutuleht", et anda võimalust soovijatele seni avaldamata kirjanduslike teoste ilmumist. Seda ilmus kaheksa vihikut, viimane vihik 1982. aastal. Neis on, peale muu, ära toodud ka kaks kadunu pikemat novelli Jaanus Tihti varjunime all, „Kus on Neeme Vanavaara?" ja „Need toonased inimesed." Peale kirjutamise olid ta huvialadeks veel maalikunst ja muusika. Enne erru minekut tegeles ta erilise intensiivsusega maalimisega, luues omapäraseid ekspressionismi kalduvaid jõulisi maale. Samuti on illustratsioonid tema luuletuskogudes tema omad.

Muusikaga tegeles ta juba koolipõlves, mängides kooli orkestris ja siis hiljem Kaitseliidu orkestris. Oma lõbuks ta puhus pasunat oma maaüksilduses. Viimastel aastatel ta hakkas koguni õppima klarnetimängu. Luulekogudes nootidena ära toodud lauluviisid on, peale ühe, tema oma tehtud.

Heino Riga põrm tuhastati ja ta tuhk sängitati mulda nende maakoha lähedal olevalé kalmistule.

E. NURMET

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT—NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
Mihkel Holmberg, B.A. LL.B.
TOOME, PEASE & HOLMBERG
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C.A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 Kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Martin Erik Tiidus,
B.A., LL.B.
HARRIS, BARR
ADVOKAADID—NOTARID
39 Queen St., St. Catharines,
Ont., P.O. Box 366, L2R 6V7
Tel. (416)688-9411,
õhtuti (416)834-0007

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—

USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.

(Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi: .....

Aadress: .....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 8. oktooril 1987 — Thursday, October 8, 1987

Sündmuste kalender

- *Teisipäeviti 6., 13. ja 20. oktoobril kell 7.30 õ. Tartu College'is prof. Hain Rebase loengute sari „Valitud peatükke Eesti ja Põhjamaade ajaloost".*
- *Lembit Sootsi kunstinäitus 13—24. oktoobrini, The Gallery, College Park (Yonge & College). Avamine 15. okt. kella 5—9 p.l.*
- *Neljapäeval, 15. oktoobril kell 2 p.l. Eesti Majas Pensionäride Klubi koosviibimine.*
- *Laupäeval, 17. oktoobril kell 1 p.l. Ehatares Eesti Abistamiskomitee ja Ehatare Loteriijõulumüük.*
- *Teisipäeval, 20. okt. Vancouveri „Meie Kodus" EKN kõnekoosolek — Tiit Madisson.*
- *Neljapäeval, 22. oktoobril kell 8 õ. Eesti Majas EKN kõnekoosolek — Tiit Madisson ja Veljo Kalep.*
- *Neljapäeval, 22. oktoobril kell 7.30 õ. Tartu College'is EKK loeng — Rain Rebas Rootsist.*
- *Laupäeval, 24. okt. kell 7.30 õ. Eesti Majas T. E. Skaudisõprade Seltsi Kotkajärve Sügispidu.*
- *Kolmapäval, 28. oktoobril kell 7 õ. Eesti Majas Hilja Jukkumi loeng „Pidulaud läbi aegade".*
- *Pühapäeval, 8. nov. Eesti Rahvusteater — Oskar Lutsu „Tagahoovis".*

ESTOFEST

(Algus lk. 1)

ludega esinesid meie tuntud Andres Raudsepp ja Avo Kittask — alguses esinesid nad eraldi ja siis koos. Avo ooperilaule saatis klaveril Tiina Mitt. Avo'l on vägev hääl. Hiljem laulis Andresega koos ja võidu, ikka „Kui ma mihklilaadalt tulli . . ." ja „Heivallerii, heivalleraa".

Vahepeal esines Kalle Viires Jaan Lattik'u monoloogiga „Teejuht", ning Ellen Irs ja Kalle Viires koos Jüri Tuuliku humoorika kahekõnega „kui otsast alata", kus kaks maainimest — vist pärit Abrukast, kust Jüri Tuulik ise tuleb — enam-vähem kohases murrakus neid Tallinnamaa elusid, armastusi ja abielusid arutasid, kusjuures ilmsiks tuli, et mammi unistas" otsast alustamisest", kus tema oleks lehmalüpsja asemel iluuisutaja ja papi oleks kalamehe asemel elukutseline jõumees . . .

Siis tulid lavale (ja ka saalipõrandale) „Ritmika" võimlejad, alguses 6 seniori ja siis 7 juniori, kes esinesid pallide, lintide ja rütmilise võimlemisetantsimisega. Muuseas olid nad Annely Riga juhatuse all allés hiljuti Skandinaavias, kus nad esinesid Gymnaestradal ja ka hilisemal ringreisul. Nad esinesid õhtu jooksul kaks korda, tugeva aplausi saatel.

Tujuküllalt esinesid ka „Meloodika"-lauluansambli liikmed Evi Valge, Heidi Laikve ja Linda Laikve, Arne Torki kontrabassi, Armas Maiste klaveri ja Tõnis Tõllaseppa trummide saatel. Nad esitasid nii eesti- kui ingliskeelset repertuaari — vist isegi ühe prantsuskeelsega sekka („chansons d'amour"). Lauljannad olid ühtlaselt riietatud, sinirohelistesse pluusidesse ja mustadesse seelikutesse — ilmselt olid nad kabaree-triona väljas. Laulud esitati edukalt, kuid päris särtsakate kabaree-ettekanneteni nad ei küüninud.

Kaks korda õhtu jooksul esinesid ka „Kungla" rahvatantsijad Valdeko Noveki juhatusel ja nad tegid tubli töö. Nendel pidi tuleval aastal teekond Austraaliasse ees seisma ja harjutamist oli tarvis. Ka vanameister Metsala oli kohal ja jagas näpunäiteid.

Vahepeal serveeriti sööklast hapukapsaid ja vorstikesi, nii pikki ja peenikesi kui lühikesi ja jämedaid. Ka eesti leib ja magus sai olid saadaval, rääkimata mitut sorti karastavatest jookidest, mille hulgas juba varem Eesti Majas tuttavaks saanud „the rolling Estonian" ei puudunud.

Kella kümne paiku algas tants „Tarkuse" orkestri saatel, aga seks ajaks oli nende ridade kirjutaja juba minema hiilinud.

„Estofesti" juurde kuulus veel „brunch", mis on kombinatsioon sõnadest „Breakfast" ja „lunch". See toimus pühapäeva hommikul-lõunal, algusega kell 11, Eesti Maja suures saalis, ning sai osalejate poolt tublisti kiita, sest saadaval olid nii külmad kui soojad toidud, koos kohvi ja kookidega. Kuigi eelmisel aastal olevat olnud rohkem inimesi, jäädi osavõtuga rahule. Estofest oli vägev fest, tehke jälle!

Avo Kittask ja Andres Raudsepp esinemas „Estofestil".
Foto: T. Säägi

VALVEARST NÄDALALÕPUL

10., 11. ja 12. oktoobril
dr. H. Tari, tel. 224-0402

17. ja 18. oktoobril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

24. ja 25. oktoobril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

31. okt. ja 1. november
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

Eaton's Travel

ESTO '88
JA RINGREISID

Austraalia — Fidźi — Uus Meremaa — Havai

Ärasõiduaeg: 20. detsember 1988

23 päeva cirga $5.099.00 isikult
26 päeva circa $5.489.00 isikult
28 päeva circa $5.803.00 isikult
(kaasaarvatud peatus Havais)

Hindade sisse on arvestatud: edasi-tagasi lennusõit Torontost, toitlustamine, majutamine ning kohapealsed lennu- ja bussisoidud koos vaatamisväärsuste külastamisega vastavalt reisikirjeldusele.
Kõik hinnad on arvestatud kahekesi ruumis.

Registreerimise tähtpäev 1. nov. 1987

Üksikasjalik informatsioon telefonidel:

Endel Ainsaar — 752-8643
või Eaton's Travel Yorkdale — 343-6364
(küsida Peggy Verstege)

Pine Farms Orchard, King City

PICK YOUR OWN APPLES

INQUIRIES CALL
KING 833-5459, 833-6698

EUROOPALIKULT ELEGANTNE MÖÖBLIÄRI

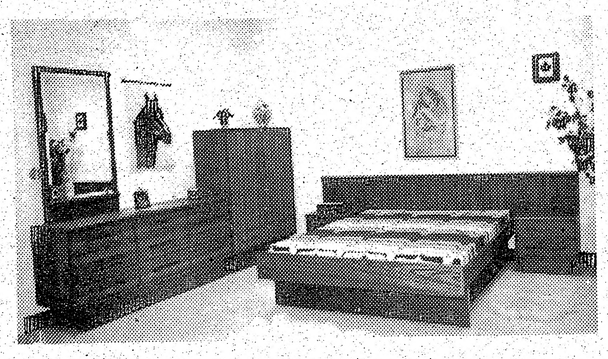

TULGE JA KÜLASTAGE MEID
SÄÄSTKE RAHA!

Rikkalikus valikus elutoa-, magamistoa-, söögitoa- ja lastetoamööbleid. Kõik kõrgekvaliteedilised tiikpuust, palisandrist (rosewood) või tammest.
Palju muud kodu kaunistamiseks: põranda-, laua- ja laelambid, stereod, videokabinetid, riiulid jm.

Kõrge kvaliteet. Eeskujulik teenindamine. SOODSAD HINNAD.

Modern Trend Interiors

7310 WOODBINE AVE. — MARKHAM — PÕHJA POOL STEELES AVE. — Tel. 475-6337, 491-0178

Avatud: esmasp., neljap. ja reedel 10—9, teisip., kolmap. 10—6, laup. 10—5.